

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr. többesbörű hirdet-
tésnél olcsóbb. Nyitlter
sora 25 kr. Belyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Felső-Bácska, ápril 8-án.

A „baja-almás-szabadkai vasút”.

össz szelek fúnak!...

A baja-kececi vasut kormányi pártfogolásban, s a mi baja-almás-szabadkai vasutunk pedig legfőlebb megyei, s az érdekeltek vidéknek csak is községei felkarolásában részesül.

Sajnálunk, ha az almási választó-kerületben ezen vitális érdeknek felsőbb helyen való figyelmen kívül hagyása által elhi: tődnek itt az ellenzéki

handa-bandázás magva. Politizálás nélkül konstatalható, miszerint, hahogy a kilátásba helyezett baja-almás-szabadkai vonalunkból csak füst és pára lesz: hihetőleg az itteni loyaltitás is az ellenkezőre fordulna Mert Bácsmegyének felső járási kerületei ut dolgában mindig mostoha gyermekei voltak a megyének is egy emberöltő óta; s midőn elvégre az új kormányzók — a jelenlegi főispán és alispán urak jeles tulajdonaik s népszerűségükkel fogva dicsőséget ígérő aerájuk alatt egy szebb jövőnek néztünk elébe: ime Bajának Kecelhez fordult előszeretete mutatja meg, hogy mi bizony elvégre is csak eszköz voltunk Baja szárnyvonalának kieszközlésében, s mihelyt a szerence Kalocsa és Pest felé fordult, a mi szerencsénknek is okvetlen le kellett áldoznia; mert hát így kívánta ezt a magasabb politika.

Mi részünkről a magasabb politika előtt meghajlunk; de hát érteni is akarunk abból valamit: hogy hát miért is történik a mi mellőztetésünk? Vajjon stratégiai, kereskedelmi avagy takarékosági politikából-e? Mert hát a baja-almás-szabadkai szárnyvonal érdekelt községek áldozatkészségével, kereskedelmi forgalmával, vasutépítés olcsóságával: a baja-kececi egészben ártérnek kített vonalnak érdekelt községei távolról sem mérközhetnek.

Mint tudjuk: a megye 100,000, Baja 100,000, Almás 50,000, és Szabadka 30,000 forintot és ingyen terrenumot ajánlt: k fel, ha a vasut Bácsmegyét a baja-szabadkai vonalban fogja átszelní.

És mit ígért a kecel-bajai vonal? Mint halljuk: Baja egymagára 200,000 s a közben eső községek 1200, mondd ezerkétszáz forintot. Tehát Baja a kececi vonalra 100,000 frttal ajánlt többet, mint a szabadka-bajaira; ekként Baja érdeke Pestmegyét és Pest érdekeit öleli fel s minket csak fél szeretetével kecsgetet.

E kisebb szeretetét is megköszönjük, s azt kívánjuk: vajha a baja-kececi forgalom az ő várakozását kielégítse; de mi azt hisszük: a bácsmegyei nagy és gazdagabb községek közvetlen nagyobb forgalmát így végkép elveszté, s a Pesthez közelebb jutás nem fogja őt kárpótolni: hahogy az alföldi vasut átszelt tiszántúli nagy községeket is a drágább kececi kerületön foghatja csak különleges árucikkeivel elláthatni.

No hogy mindezekért talán kárpótlást talál, a személyszállítás rövidebb s minden időbeni eszközölhetése által Pest felé? De hát, ez igen gyöngye vigasz a dunai közlekedést is, az év nagyobb részében igénybe vehető bajaiaknak; s így nem értjük a pestiek örömét is, hahogy Bajának Pest felé koncentrálása által talán épen az ország érdekét látják nagyban megmenteni!

Hiszzen talán csak mi is magyarok volnánk? s az alföldi vasut meg a létesítendő baja-almás-szabadkai vonal is még ta.án hát nem is magyar érdekeket szolgálja? vagy tán nem is magyar vidékeken megy amaz, és menne emez, ha létesítették, keresztül? . . .

Vagy igen! — de hát — úgy mondják — az ország központja felé kell gravitálni

minden vasutnak s a vidék csak úgy élhet, ha a központnak tétetik szolgálatába. — Így beszélnek Páris imáddói, s míg Parist utánozzák: a vidék sínyli ezt meg, s Páris meg azután — megcsinálja a socialistákat és communistákat.

Oh! ne féljünk ezektől! Nem is annyira Páris, mint Bécs van az illetők eszében, s mivel ez utóbbinak versenytől félnek: így a vicinális, tehát helyi érdekű s nem is országos jelentőségű kisebb vasutakkal leendő keresztül-kasuli szelést az országnak még mesterséges iránynyal is Pest felé terelik.

No ha még a vicinális rövid vasutaknak is ez a feladata: akkor kár volt az illetőknek a kis, de gazdag Belgium vasuthálózatát nem tanulmányozniok: mert akkor bizonyára Baját, a vasutat fentartó forgalom tekintetéből is, nem Kecel és Pest felé, de az alföldet, Erdélyt és Oláhországot a legrövidebb irányban közvetítő s I. Leopold alatt is veteráni hadműveletében legrövidebb hadászati vonalnak érvényesült Szabadka-Szeged irányában köték vala össze, az ugynevezett pest-zimonyi világvasutal; s ez által még nem is jutottak vala közelebb Bécs forgalmi útjához, melytől annyira irtóznak az illetők.

Hát hiszen, szorintünk, Bécs versenytől is nem félniök, de azt legyőzniök kell nagyobb vasuti díjemelésekkel, export cikkekink, s a világ piacain annyira keresett s becsült nyers terményeinknek a mi érdekeinknek szolgáló vasutainkhoz könyebb és olcsóbb szállíthatása által.

És hát vajjon e részben történtek-e már a vicinális vasutak, vagy egyáltalában jó közutakkali ellátatásunk érdekében országos intézkedések? Még eszmékben is alig foglalkoznak ezzel országos híró férfaink. Csak nálunk a sártengerben úszó s a kövek híretől is távol Bácskában történtek meg az előzmények, s immár foglalkoztak is azon praktikábilis móddal: hogyan lehet a kis Belgiumot minden irányban összekapcsoló vasutaink s köveink hiányában, idő multával bár, de biztosan legalább kőutakkal is magunkat ellátni? És ezt a megyének két jeles kormányzója: az ezt kezdeményező kitünő administratív tehetség, az ifjú erének s erélyének teljében levő főispán — Sándor Béla; s azután a most nevezett alispáni hivatalában követő, sokoldalú tudományos készségű s rendkívüli erélyű s buzgóságú alispán — Schmausz Endre, eszközlék. Ugyanis: ép a lefolyt ápril 5iki közgyűlésünkön voltunk tanui egy rendszeresen kidolgozott uti programmnak, mely az egész megyét átöleli legközelebbi teendőiben, s e program a közmunka váltságából befolyó pénzüsszezből leszen realizálható. Üdvözöljük a váltság eszméjét, s hogy e nagyban is kivihető lesz a kormány engedelmével: a két egymást kiegészítő s együttes akaratu buzgó két megyei kormányzó — a főispán és alispán uraknak köszönhetjük. Vajha évek multán, e két férfiú ama szerencsés gondolatát, hogy e megyét mindenek előtt jó utakkal akarják ellátni s csak azután megye egyéb pregnansabb hiányain segíteni — siker is koronázhassa! Mert szorintünk is: ha az anyagi jólét eszközeit — a közlekedési utak járhatóságát minden irányban de főleg a megye főirányaiban magunknak biztosítottunk: ezzel egyszerismind a legtöbb eszközt nyertük meg, minden szellemi s egyéb hiányaink pótlására.

Faxit Deus!

Felhívás.

A Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület a Magyarorszában és kiváltképv vidékünkön oly fontos mezői gazdaság felvirágoztatása érdekében folyó évben, május hó 1-én Adán, kisebb gazdasági gépekből ki-

állítását és ugyanott május hó 2-án szántás- és ekeversenyt fog tartani.

Mit örömmel és azon biztató reménnyel tesz közhírré a kiállítást rendező helyi bizottság, hogy ugy a helybeli, valamint a vidékbeli gazdák — kiknek legfőbb érdekük a mezői gazdaság felvirágoztatásának, valamint ezzel a nemzeti vagyonosodás előmozdításának eszközlése — a gépekben kellő gazdagnak ígérkező kiállítást minél többen megtekinteni fogják.

Hogy a kiállítás az országban tapasztalt hasonló mozgalmakkal, bár kisebb mérvűnek, de mégis egy színvonalon állónak ígérkezik, arról részben a messze vidékbeli gazdák és gépgyárosok részéről eddig is mutatkozó tömeges jelentkezések, nem különben a megyei gazdasági egyesület rég beigazolt szakértelme és pontos tapintatos vezetése kellő biztosítékot nyújt.

Felettebb kívánatos az, hogy a gazdák részéről a másnap tartandó szántás- és ekeversenyben minél többen részt vegyenek, hogy ez által a leghelyesebb és leghasznosabbnak bizonyult szántás annál sikeresebben megállapíthatóvá váljék.

Egyszerismind felhivatnak a megyebeli iparosok, hogy saját készítményü ekéjüket a kiállításra beküldeni a verseny szempontjából el ne mulasszák.

Megjegyeztetik, hogy a bíráló-bizottság által legjobbnak ítélt szántás, első rendben 4 arannyal, másodrendben 3 arannyal, harmadrendben 2 arannyal; a megyebeli készítményü legjobb eke pedig első rendben 4 arannyal, másodrendben 3 arannyal, harmadrendben 2 arannyal fog megjutalmaztatni. A jutalmak a helyszínén azonnal kiosztatnak.

Egyben tudomásra hozatik, hogy az érkező vendégek elszállásolásáról olyképv van gondoskodva, hogy amennyiben a városi nagyvendéglő és más kisebb fogadók a vendégek befogadására kevésnek bizonyulnának, a helyi bizottság magán családokat kér fel azok befogadására.

Végül a bizottság azon reménnyel zárja be tudósító sorait, hogy a kiállítás sikere és az arra fordítandó munka és fáradság, a vidéki vendégek minél nagyobb számú megjelenésében nyerendi kellő méltánylatát.

Ada, 1881. évi ápril hó 13-án.

Pávolovits Emil
bizottsági elnök.

LEVELEZÉS.

Baja, 1881. ápril 21.

A husvétii ünnepek többnemű ünnepélyességgel voltak nálunk fűszerezve.

Husvét napján tartá a város közszeretben álló esperes-plébános, mint újonnan kinevezett ugrai apát, első pontificális miséjét, mely alkalommal az egész város sietett kifejezést adni mély tiszteletének és őszinte rokonszenveinek.

Kora reggeltől délig egymást váltották fel a tisztelgők; három alkalmi költemény jelent meg ez ünnepélyről; az iskolánékek leánynevelő intézetének növendékei fehérbe öltözve álltak körül az oltárt, hogy az ünnepélyességet növeljék; a templomban a legelőkelőbb családok, maga a főispán és polgármester is nejeikkel, foglaltak helyet; a karzaton ez alkalomra alakult dalárda Gounod II. számú miséjét énekelte lélekemelő ajtatossággal és pontossággal; különösen meghatók s mindenek felett figyelmet keltők voltak a szöloénekek. A sz. mise teljes díszben és a Szentlélek segítségül hívása mellett tartatott. — Talán felesleges is mondanom, hogy a templomi ünnepélyességet az ünnepelnél tartott díszbéd követte, melyen a főispán, polgármester s a többi hivatalok fejei vettek részt. A hangulat igen emelkedett volt, s a háziúr a királyra és családjára mint kinevezőjére; Haynald bibornokira és Trefort miniszterre mint előterjesztőkre, később ismét a főispánra és vendégeire emelte pohárát, ő pedig majd a jelenlevők, majd a törvény hatóság és hívei, majd a megyei papság nevében, majd ismét más és más működési irányból kiindulva lett felköszöntve.

Husvét hétfőjén ismét ünnepély volt, a Tóth Kálmán szobor javára rendezett hangverseny, melyre a legválogatottabb közönség sereglett a „Bárány” vendéglő nagytermébe. A szinpad igen csinosan fel volt díszítve, a középben a hangszeresek foglaltak helyett, a háttérben pedig Tóth Kálmán arképe állott, mely körül volt virágokkal díszítve. A műsor elsejét Mayer Alberik tanár úr alkalmi költeménye képezte Tóth Kálmán szelleméről. Utána Joánovics Anna, Lemberger Ráchel, Fölker Gusztáv és Mahusček Antal Wagner-Richard, Tannhauser dalművét játszották nyolc kézre, mit tapsvihart követt. Ekkor a híres gordonkász, Allaga Géza a játszott Goltermann 3. hangversenyéből „Andante espressivo” részletet, mindenkit megható ügyességgel és folytonosan lekötött figyelem mellett. Többszöri kihí-

vás fejezte ki az elismerést. Lemberger Rachel ezt követőleg magyar népdalokat énekelt, Joánovics Anna a Dreyschok: „L'inquietude“ darabját adta zongorán, s mindkettőt koszorúkat és tapsvihart aratott. Ekkor jött Odry Lehelnek, a hírneves énekesnek „Jean de Nivelle“ operából vett éneke, tiszta és érces hangon, általános lelkesedést idézve elő. A 7. darabot Heller Amália „IV. magyar ábránd“ zongora játéka képezte, utána ismét Allaga Géza játszó gordonkán Pergolesétől „Ábránd a mult századból“, ezt követőleg ismét Odry Lehel énekeit, s az ünnepélyt Heller Amália és Fölker Gusztáv zongorán és harmoniumon adott Weber: „Les adieux“ kettőse zárta be. Mindannyi fényes tapsokat aratott s a fővárosi vendégeknél Odry Lehel és Allaga Géza emlékül két díszes babékoszorút nyújtott át a rendezőség. — A tiszta jövedelem valamí 600 ft lehet, mely Tóth Kálmán emlékszóbrára fog eltéetni.

Ugyancsak a husvéti ünnepek idejére, ápril 19-re volt kitűzve a törvényhatósági közgyűlés, melyen részletes tisztújítás is történt. Megválasztottak: Drescher Rudolf árvászeki ühöknek, Schleicher Antal mérnöknek, Erdélyi Gyula irodatisztnak, Sziraczky József végrehajtónak Kiegészítették ezenkívül a közigazgatási bizottság, újra alakított az igazoló választmány, Rudolf trónörökös menegzőjére egy nyolctagú küldöttség választott, — végre a rendes tárgyak végeztével elnöklő főispán: Thury Józsefet, Erdélyi Gyulát és Meskó Lászlót tiszteletbeli aljegyzőkké nevezte ki.

Megemlítem még, hogy Jankovics Aurél főispán úr öméltsága a husvéti ünnepeket kedves nevével, Szutsics Leonával együtt Baján töltötte, s itt Pilszánovics Antal földbírtokos úrnak volt vendége. Mindig és mindenütt a legnagyobb rokonszenv nyilvánult iránta, s mint halljuk ez alkalommal véglegesen elhatározta, hogy Bajára fog átköltözni, s állítólag már lakásról is van gondoskodva. Bajára lakossága csak örül, hogy magát különben is nevelésére nézve bajainak valló főispánja ezután állandó lakhelyeül e várost választja.

Keleteri.

Zombor, 1881. ápril 17-én.

Steltzer Frigyes ev. lelkész úrnak, a „Bácska“ ez évi 15. számában, a „Bodrogh vár romjai“ című leírására tett észrevételeire, ezen megjegyzéseim vannak.

A hely — a melyet leírásomban körvonaloztam — egyáltalán nem tagadja meg, hogy Vörösmart áellenében fekszik ama rom, sőt a Duna medrének változását tekintve véve, a kérdéses hely a Duna partján is feküdhett. Azt mondja Steltzer ur, hogy őseink 1241. előtt az alföldön nem építettek várakat csak ástak, — talán sáncokat értett alatta. Én nem állítottam azt, hogy Bodrogh várát őseink építették, de azt maga a kockázattal észrevételek írja sem vonatja kétségbe, hogy őseink itt kész várakat találhattak. Például Bács vára már Szt. István korában, hogy létezett, vagy akkoriban építették — az tény. Lásd Fejér: Rel. et Ecel. Christ. apud Hungaros initia 136. — Recensio Peiae Capistr. 364. l. — Svastics: Magy. Historiája I. k. 95. l. Ibid: Memorabilia rerum hung. 59. l. — A bácsi váromok építkezési modorra ugy alakra is igen hasonlítanak Békés-Gyula váromjához, — mely szintén síkföldön van. Békés-Gyula váráról pedig állítatik, hogy már Attila idejében — annak egyik főhivatalnokának lakhelyeül szolgált. Lásd. Id. Magyország János: Békés-Gyula monographiáját.

Azt mondja továbbá, hogy a mostani fogalmakhoz mérten jelentéktelen hely volt. Hát reflectáló ur valamely hely nevezetességét a mostani fogalmakhoz méri? Talán ellenkezőleg? — De különben is, hogy egy megye töle vette nevét és egy Európa előtt tisztelt király — mint Szent László itt tartózkodása — már is jelentékeny helylyé avatja Bodroghot. Az igaz, hogy Háj-Szt.-Lőrinc törvényszékkel ellátott mezőváros volt, de az sem a mint a cikkező ur állítja a prigl.-sz.-iváni határban, hanem a régi Szónta — Sonta desolatum — helyén állott, ezt egy Mátyás király idejéből fennmaradt okmány pontosan meghatározza. Hogy ezen helyen törvénykeztek — még Bodrogh várnak jelentékenységeről mit sem von le, — ha mindjárt csak vagy 3-4 mértföldnyi távolságra feküdt is töle.

De mond valamit Steltzer ur, — midőn Pesti Frigyesre hivatkozik s „Bortányt“ — Köldvár-ra akarja dekadálni. — Csak hogy a tárgyat téveszti. Van Kolluth-tól vagy órányi távolságra egy nagy földhányás s Pesti Frigyes ezt gondolhatja Köldvár-nak, de Bortány és Kolluth között nem 1 — de jó 4 óra különbség van és Bezdán is közbe esik.

Hogy Bortány ismeretes volt az igaz, különösen a monostorszeghi sokacok előtt — az két égtelen, mert lakhelyük építésére sok téglát hurcoltak el onnan.

De végre a cikkező egyes okoskodásain túlteszti magát és Bél Mátyásra hivatkozva Békavár-ra körösz-töli. Először templom vagy magán lakás — később Köldvár, — végre már Bél Mátyás — Békavárának sejtje és a történetek mégis tisztában voltak ez ismert rommal — mint cikkező állítja, — midőn maga is csak ugy tapogatózik.

Nem akarom kétségbe vonni Bél Mátyás nyelvészetünkre vonatkozó érdemeit, bár Toldy Ferenc azt mondja róla, hogy nem vesztett a tudomány semmit, hogy egy munkája napvilágot nem látott, de mint jeles geographust fel sem is említi — és csak cikkező-től hallom először, hogy Bél Mátyás jeles geographus volt. Igen — Fényes Elek — Magyarország földirátának megteremtője volt, ki mint Toldy szépen mondja: „... hivatalos pártolás és adatnyújtás nélkül, a hagyományos titkolódzás akadályaival küzdve ... magán ember erejével dacolni látszó fáradsággal stb. ... összerzérte a szükséges anyagot és abból Magyarország stat. és geographiai leírását megalkotá.“ — s Fényes Elek mindenki által elismert valóban jeles művében azt mondja, hogy Bodrogh vár romjai Monostorszegh határában egy erdőben fekszenek. — Legyen ennyi elég a tárgy érdekében.

Donoszlovits Vilmos.

Pacsér, 1881. ápril 15.

Steltzer Frigyes és Donoszlovits Vilmos urak érdekesen emlékeztek meg a régi megyei főhelyről. A nélkül, hogy a régi Bodrogh történetének előadásába becsajtkoznám, vagy a hol fekvés iránt nézetemet nyilvánítanám, mert ez a források szigorú átvizsgálása mellőzésével lehetetlen, bátkorkodom a t. Steltzer ur által említett Köldvár-ról egyetmást előadni.

Az ő gyanusítása szerint a 15. századi okmányban említett Kelyudvár alkalmasint azon helyen feküdt, melynek területét Donoszlovits ur és társai átfürkészték.

Ha Kelyudvár csakugyan Köldvár, a minek valószínűségét én is hiszem, akkor ezen erősség vagy kastély nem itt keresendő, hanem igenis Kolluth és Béreg között, a két helység közti távolság közép-pontján, hol romjai, sáncai maig is láthatók. Ezek a sáncok közvetlen szomszédságában vannak Kolluthnak, vagyis a régi Köldvárnak.

Köldvő határa a már akkor fenállott Bezdán, Barthan (?) és Bodrogh határait átlépve, külön eső és ily messzeségű területre már csak azért sem terjesz-kedhetett ki, mert a bodroghmegyei falvak nagyon közel feküdtek egymáshoz.

A mi Bél Mátyást illeti, ő állításom mellett beszél. Bauer Antal megyei mérnök 1825-ben adta ki az egyesített két vármegye nagy térképét, mely eddig a legjobbnak tekinthető. E térképen egy kisebb alakú, szintén régi kiadású példányát volt alkalmam szemlél-ni; ebből a Kolluth és Béreg közti romok világosan Békavár néven jelölteknek.

Érdekesnek tartom azon szóhagyományt is megemlíteni, melyet 1870. évben egy béregi származású aggasztántól hallottam a Békavárra vonatkozólag. Ő (névét már elfeledtem) hallotta apától, hogy ezen vár valamikor lánccal volt összekötve a Dunán túl fekvő Kőszeg (ma Batina) hegyi várral, azért, hogy ha ellenség jő, egyik erősség a másiktól értesítést kaphasson. Hogy e hagyományok van valami alapja, gyanítanom kell a két régi erősség helyrajzi fekvéséből. Kőszeg a baranyamegyei hegység déli végében fekvő, Békavár pedig a Kolluth és Béreg közti lapályon, könnyen lehetett valamely jel által figyelmeztetni a magaslaton levő Kőszegről a lapályon fekvő Köldvő vár fegyvereseit, mikor és merről jő az ellenség?

Egyébiránt én sem tartom Bodrogh romjainak a bemutatott monostorszeghieket.

Dudás Ödön.

Doroszlón, 1881. ápril 20-án.

Tekintetes szerkesztő ur!

Már ezután senki se merje kétségbe vonni, hogy a magyar nem életképes faj. A tudomány minden ágában, vagy politika és szépművészetekben, ipar és kereskedelemben stb. nemcsak hogy győztesen versenyez, de találmanyaival nem egyszer magára vonta a világ figyelmét.

Tanner koplalásának híret mindenki szánandó mosolylyal fogadta, de alig, hogy köztudomásra jutott, már is utánzó és versenyzői akadtak. E napokban községünkben is egy új Tanner akadt, — s evvel megmutatta, hogy még e hőbortban is versenyre képes a magyar. Igaz nem fogadástól, hanem vállalos tulbuzgóságából, de ez a dolog lényegén nem változtat, mert koplalt vallásos meggyőződésből és semmi más érdekből, s így oka sincs senkít tévutra vezetni, mással koplalását elhíthetni.

Ezen ember pedig id. Varga-Bagó János, községünkben mindenki előtt vallási buzgóságáról — ugy-szólván bigottságáról — ismert egyén. 57 éves, 7 gyermek atyja, foglalkozására nézve földműves. Testalkata nagy, koplalás előtt jó husban volt. 3 év előtt jobb oldalát szélhűdés érte, keze s jobb lába megmerevedtek, miért is mankó segítségével járt. Saját elbeszélése szerint pár hó előtt a reggeli órákban midőn senki sem volt otthon nála, erős hangot hallott, mintha neki beszélt volna valaki. Buzgóságában ezt oda magyarázta, hogy egy felsőbb lény neki tudomásra akarta hozni, hogy ha a nagybőjtöt végig koplalja, betegségeből fel fog lábadni. Tehát hasztalan fiamnak és rokonainak minden ellenvetései. Hushagyó kedden, márczius 2-án megkezdte a koplalást és ápril 16-ig tehát 46 napig nem vett magához edelét. A koplalás alatt vizet ivott, de péntek és szombati napokon ezt sem vett magához. Az egész idő alatt nem pipázott. Az első két hét alatt főfájással párosulva gyomorfájást érzett, rosszul aludt, inkább éjelezett. Koplalásának 27-ik napja körül anynyira elgyengült, hogy ágyban fekvé meg sem mozdulhatott; a kínált ételeket makacsul visszautasította s még boszankodott is rajta ha kínálgatták. Éhségről — bántulatos türelemmel — sohsem panaszkodott.

Kiállván szerencsésen a 46 napot, kevés tej és főtt barackot vett magához, másnap már kevés húst és bort is elfogyasztott, megcáfolva lévén ismételve azon állítás: hogy a rég táplálékot nem kapott gyomor, képtelen az emésztésre. Jelenleg — nagymérvű gyöngöségétől eltekintve, — jól érzi magát. Kínézése ijesztő — esont és bőrváz, — szeméi üvegesek, hasa igen beesett, érlökése igen lassu, lélekezete nehéz, beszéde igen halk.

A nép, koplalási ideje alatt, ugy jelenleg is, mint esodát bámulja, egész csoportokban látogatják. Tekintve bigottságát, majdnem elhíhető, hogy im akad magyar ember is, ki Tannerrel versenyzett győztesen.

D. V.

Hódságh, 1881. ápril 17.

Hódságh mezőváros 4000 lakóssal. Vásár tartatik benne kettő: ápril 9-én és szeptember 29-én. Zombortól 190 kilom. távolságra fekszik. A „Bácskai Naptár“ ezen adataihoz legyen szabad még hozzá tenni: temploma szép, melynek három karsú tornya, már messziről a vándor szemébe tűnik, a rajtok tűndöklő kereszt pedig hirdeti, hogy a község lakói igaz hívei az urnak. Kegyes Mária, Terézia királynők

uralkodása alatt, valahonnan a szőke Izár partjairól vándoroltak őseik hazánkba, melyet a mai nemzedék szívvel, lélekkel, „édes anyának“ vall, és ép oly imáddal csüng rajta, mint az, kinek keleten nőtt törzse. Magyarok szívvel és lélekkel.

Egy évtized alatt nagy mérvben emelkedett a község. A ki csak benne megfordul, ezen tényét konstatálja. Lehetetlen egy nap alatt, mindazon tényezőket megfigyelni, mik azon színvonalra emeltek, melyen most áll. Oly haladást tanúsított, mely bármely vidéki városnak díszére válnék. De csak is azon haladás előtt emelünk megilletődvé, örömmel kalapot, melyet a magyarosodás terén tapasztalhatunk. Erre lehet a község legbüszkébb Ezen haladás leghathatósabb elő-mozdítója egy zsenge intézet: a magyar óvoda. — Meglátogattam. Az a gyermek, ki anyjától az első szót németül hallotta, most már magyarul beszél és anyjának minden magyar tudományát össze kell szednie, hogy gyermekével szólhasson. Ki hitte volna, hogy gyermek fogja nálunk valaha szüleit arra figyelmeztetni, miszerint ne csak szívvel, de szóval is magyarok legyenek. Ez idővel át fogja hatni egész társadalmunkat és e község, mely most (értem az öregeket) még nagyrészt német nyelven társalog, magyarrá le-end a „szóban“ is.

Ezen óvodát negyven polgár alapította. Uraim! Önöknek, kik alapját veték községünkben a magyarosodásnak, már most mondhatunk, mint azt: „nem dicsérjük önöket!“ Dicséret e tettel szemben kevés. Önök megérdemlik a koszorút, de annak fele méltán megilleti azt, kit önök az óvoda vezetésével megbíztak. Berger Anna k. a. feláldozó buzgalommal teljesíti feladatát, kitűnő tapintattal jár-kei kis tanítványai között, kik ragaszkodnak hozzá és szeretik és a szeretet a nevelés alapja. Önök büszké lehetnek reá, őt pedig jutalmazza őszinte tiszteletünk és elismerésünk. Eljen!

Ott nem messze az óvodától egy hosszú épület áll. Vakolattól megfosztott, repedezett falai, mint ókori hierogliphek e szót tüntetik elő: iskola. Egy fokkal magasabban áll, mint a „Kutyakaparó.“ — No, de ez ne hátráltasson, ritka helyen díszes az iskola. Itt még az a vigasz is megvan, hogy igen díszes lesz. Most égetik a hozzá való téglákat. Lépjünk be. „Magyarország az én hazám“ oly jól esik ezt hallani a nebulóktól magyarul, azoktól, kiket „németeknek“ csúfolnak. Hivatásukat felfogott, jeles tanítónk ezek: Wenk Bálint, Fogl Mihály, Laczus Béla, Brandeker István.

Menjünk a „Jaksi“ hoz. Tudják önök kedves olvasóm, ki ez a fontos személy? Ez a casino gazdája. A ki egyszer nála ebédel, vissza jő még egyszer és ez reá nézve nagy elismerés. Casino együletünk megfelel céljának. Itt is magyar szót hall az ember, a lapok többnyire magyarok, és könyvtárában iradalmunk jeles műveit találjuk. Előre!

A casino áellenében a takarékpénztár épülete van, ha teljesen fel leend építve, a község legdíszesebb épülete leend. Ezen intézet, a községnek nagy áldozatot hozott, a memyiben házat épít, hogy a lakás hiányon segítve, a járásbíroságot megtartsa a községnek, mely már-már a hajdani Bács vára romjai alá szándékozott vonulni.

A ködös, borongós időjárás talán az oka, hogy a polgári jogait gyakorolni szándékozó választók körében ... mely esend honol, pedig a képviselő választás közeledik. Évekkel ezelőtt zászlók lengedtek, tollas kortések jártak-keltek, most a választási mozgalom edes álmaít alussza.

A többség ujjal azon férfiu körül csoportosul, ki már hat éven át képviselte e kerületet és ki polgártársainak szeretetét, választóinak bizalmát osztatlanul bírja és én remélem, hogy nem sokára, hallatszani fog a kortes dal pl. ilyképen:

„Kivirított a cseresnye levele
Rónay lesz kerületünk követe.“

Don Carlos.

Kiszács, 1881. ápril 16.

Tekintetes szerkesztő ur!

Ön lapja 15-dik számában ellenem felszólat, de mellettem bizonyít. Számokkal is igazolja azon állításom igazságát, hogy a bácskai iskolák látogatásánál még a törvényes minimum sem tartatik meg. Érvélség elfogadván kérdezem: tett-e a két tanfelügyelő túllerhelhetőségéről jelentést a közigazgatási bizottságnak? Ön lapja ezt soha nem jelenté, s mi a megye szélén lakók, ha Ön nem értesít, nem tudhatjuk mi történik Zomborban. Ha tehát a bejelentés netán megtörtént, s én akaratom ellenére a tanfelügyelőknél fáj-dalmat okoztam: legyen szives legalább utólagosan értesíteni a megye közönségét a közig. bizottság illető üléséről.

Az évi jelentésben több könnyen nélkülözhető kimutatás foglalatik, például a tanítóknak kor szerinti osztályozása. Nem lett-e volna célszerűbb legalább egy sorban megemlíteni a látogatatlan maradt iskolák számát? De a naplók alapján a kimutatás még össze-állítható, s ha megtudja a minister a meg nem látogatott iskolák számát, bizonyosan nem fog késmi, de nem is szabad késmie egy harmadik tanfelügyelő kinevezésével. Ha mégis késmie, tanfelügyelőink ország-világ előtt mentve lesznek s nem akad ember, a ki nekik szemrehányást tenni merészelne.

Kiskérre vonatkozólag nincs semmi visszavonni valóm. Tegnap személyesen ott megfordulván, arról győződtem meg, hogy az egész faluban nincs ember, a ki olvasta volna vagy csak hírből ismerné a ministerium kiadványát: „Utastítás a polgári községek számára a népisk. közoktatást rendező 1868-ki XXXVIII. és 1876-ki t. c. végrehajtása tárgyában 1876. — Pedig ezen könyvecské valamennyi hazai nyelvre lefordított és csak 12 krba kerül. Ha egy német példány a községi előjárók kezén forgott volna, az ismert botrány bizonyosan elmaradt volna.

Gräf Nikáz tanfelügyelőnek jelentése a kiszácsi evang. iskoláról oly okmány, mely ritkítja párját.

A bezdáni kath. legényegylet alapszabályai a bemutatói záradékkal elláttattak.

Csóka Sándor jelenlegi színiigazgatóunktól és társulatától, a „Bajai Közlöny“ következő meleg hangon írt sorokban bucsuzott el: Csóka ur minden tekintetben azon volt, hogy a közönség, és egyúttal a művészet és jó ízlés igényeit kielégítse és törekvése a város lakosságának minden rétegében élénk visszhangra talált. Hogy a színi évad vége felé az anyagi jutalom nem járt káróltva az erkölcsi elismeréssel, annak oka a lakosság ugynevezett középosztályának mostoha viszonyai és azon körülményben keresendő, hogy Bajánál sokkal nagyobb és gazdagabb városok alig képesek, teljes félvi saiont kihúzni. Hinni akarjuk, hogy Csóka ur, kitől ezennel szívélyes búcsút veszünk, jövő vállalatában is époly körültekintő szakavatottságot, lelkiismeretes buzgalmat és tapintatosságot tanúsítand, mint ezt Baján véte; és ennélégva hinni szeretjük, hogy a szomszéd Zombor és Szabadka városok, melyekben a jelentékeny erősített társulat közelebb működni fog, nem vonja meg anyagi támogatását a színi körökben már becsületessége miatt is kiválóan kedvelt igazgatótól. Szívélyes „Isten hoztatok“ at mondunk a társulat tagjainak is, kik lankadatlan és odaadó törekvéssel teljesítették feladatukat, és kik nemcsak nyilvános működésük, de a magánéletben tanúsított kifogástalan magaviseletük által is a színészet becsületére váltak.

A magyar orsz. méhészeti egyesület a budapesti átlakertben legközelebb megnyíló méhetelepe érdekében felszólítást intéz az ország méhészéhez, hogy a méhetelep felszereléséhez adományokkal és küldeményekkel járuljanak. Mindenféle szerkezetű, jelenleg használatban levő és már elavult kast, célszerűnek bizonyult eszközt és egyéb a gyakorlatban alkalmazást nyert dolgot szívesen vesz. Örömmel fogad továbbá élő méheket is, legyenek azok rajok, avagy anyaköpiük.

Beküldetett. Előfizetési felhívás gróf Széchenyi Béla keleti utazása India, Japan, China, Tibet és Birma országokban. Irta Kreitner Gusztáv az expedíció tagja. A pompás nyomdai kiállítás és a remek képek bősége (200 kép) hazai irodalmunkban páratlan remekművé teendik e könyvet. A mű 30—32 füzetben fog megjelenni. Egy-egy füzet ára 30 kr. — Minden hóban két füzet jelenik meg. A munka füzetekben minden rendes hazai könyvkereskedés útján rendelhető meg. Előfizetési ára: egész évre postai bérmentes küldéssel (26 füzet) 8 fnt — kr., fél évre (13 füzet) 4 fnt — kr. Révai testvérek könyvkiadóhivatala.

Irodalom. Előfizetési felhívás, Virter Károlynak „Úti képek Olaszországból“ című f. é. május hó végén megjelenő úti rajzaira. A pártolás, melyre a t. e. közönség pár év előtt első irodalmi kísérletemet, az „Alpesek között“ című úti rajzaimat méltatta, arra ösztönöz, hogy a mult év folytán tett olaszországi utam leírását is közreboassam. Meg vagyok győződve, hogy eme pártolás, melyet ha ez alkalommal is kiérdemelni szerencsés leendek, inkább jóakaratom és igyekezetem megjutalmazása leend, sem mint a munka beése és vívmányáé. E szempontból indulva ki, sajtó alatt levő munkám tiszta jövedelmét a „zombori jótékony magyar nőegylet“ alapja javára ajánltam fel. Maradjon ismét csak közvagyon az, mi a jóakarató emberek szerény áldozatkészségéből jön. Olaszországról, hol a természet és művészet egyaránt kebeltágító eredményeket kelt fel, s hol lépten nyomon a régi klasszikus nagyság emlékeinek romjaira bukkan a törpebb kor fia, erről az Olaszországról nehéz keveset írni. Az „Úti képek Olaszországból“ című leírás is ennél fogva két kötetben f. é. május hó végén fog — csinos kiállításban — megjelenni. A két kötet előfizetési ára o. é. 2 fnt, angolvásonkonkötésű disz példány o. é. 3 fnt. Gyűjtőknek minden 6 példány után egy füzet példányul szolgál. Az előfizetési pénzeket május hó 15-ik napjáig kérem akár címre, akár a „zombori jótékony magyar nőegylet“ elnökségének címére beküldeni. Virter Károly.

Mulattató Zsebkönyvtár cím alatt Buzárovits Gusztáv könyvkiadó Esztergomban egy igen figyelemreméltó vállalatot indított meg humorisztikus irodalmunk gyarapítására. Előkelő humoristáink javarésze csoportosul az életrevaló vállalat köré s elég lesz jellemzésül csak az eddig megjelent füzetek tartalmát is

megérinteni. Az első füzet, Balázs Sándor, A mama tyúkszeme, című novelláját közli; a második Lauka Gusztáv, Az eltévedt csók című vig beszélyét hozza; a harmadik Eckstein Ernő egyik legkitünőbb humorisztikus elbeszélését tartalmazza Vörös Julesa címmel Dr. Spinoza (Dr. Ompolyi M. Ernő) valóban talpraesett átdolgozásában; a negyedik füzet Györffy Iván hírneves humorisztikus toasztzó Hat humoros toasztját mutatja be; s az ötödik megint Lauka Gusztávól két humoros novelettel ad ki Egy agglegény viszontagságai s Herczeg Ugrikovics Mirkó címmel. A következő füzetek hozzák Balázs Sándor, Lauka Gusztáv, s több kiváló író humorisztikus novelláit, sőt Gvadányi József hírneves Rontó Páljának kiadását, Eckstein néhány nagybecsű novellájának átdolgozását s humorisztikus költemények gyűjteményét. A Mulattató Zsebkönyvtár irányát tehát mindezek után jellemeztük. Meg kell még említenünk, hogy a takaros kiállítás minden igénynek megfelel s a külön is megrendelhető füzetek ára csak tíz krajcár. Tíz füzetre 1 fntjával előfizetést is eltogad a kiadóság. A jutányos és jóra való vállalatot öszintén ajánlhatjuk olvasóink szívélyes figyelmébe.

Szerkesztői üzenet.

— A budai Hunyadi és Király keserűvizek között épen az a különbség, ami a zombori gőzfürdő hideg, meleg és langyos feliratu zuhanyai között, hogy . . . más-más a címük.
— Többen Palánka, De igenis föllephet az az ur. Utasítást ad eziránt az 1874-iki 33. t. e. 12. §-ának utolsó bekezdése.

NYILTTÉR. *)

MATTONI-féle

GISSHÜBLI

legtisztább égvényes savanyuvíz.
Főraktár: Magyarország részére
Mattoni és Wille, Budapest.
(Diana-fürdő-épület).

MATTONI-féle

BUDAI KIRÁLY, KESERÜFORRÁSOK

Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt. István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás
Mattoni és Wille, Budapest.
Kapható minden gyógyszerárban és ásványvíz-kereskedésben.

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelőséget a szerk.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor

HIRDETÉSEK.

Kézi- és gőzerőre való

cséplőgépek,

szalmarázó, szítáló és tisztító szerkezettel; továbbá 1—4 lóerőre berendezett szilárd, szállítható

járgányok

jótállás mellett kaphatók igen olcsó áron helybe szállítva az alulírt különlegesen e célra felállított műhelyből.

E cég már 86 jutalmat nyert, 3-at Auszália fővárosában Sidneyben.

Megbízható pontos ügynökök kerestetnek a gyár által Frankfurtban.

MAIFARTH PH. és Társai

Bécs,

Praterstrasse 66. szám.

24—6

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy Zomborban az alább kiírt fekvőségcímű **szabadkézből eladom.**

1. Bánát külvárosban egy házhely, 836 ölnyi területű, here vetésre is használható.
2. Bánát külvárosban egy házhely nagysága 726 öl.
3. Bánát külvárosban egy 300 öl nagysága házhely.
4. Bánát külvárosban egy lakház, két szoba, konyha és élektárral, nemkülönben 6 lórai istálló és kocsiszinnel, térfogata 710 öl.
5. Egy szőlő, a bajai országúton N. Szentmó István úr szőlőjének átellenében, térfogata 2 hold, 687 öl.
6. Az Obzir-Bilityi határban 7 hold 267 ölnyi szántóföld.
7. Az Obzir-Bilityi határban 3 1/2 hold szántóföld.
8. Egy gőzcséplőgép egészen jó állapotban. Az eladási feltételekről alólírt házában értekezhetni.

Zomborban, 1881. év ápril havában.

Radoszávyevic Márk.

3—3

IDEI TÖLTÉSÜ

mindennemű

az európai összes gyógyforrásokból

közvetlenül megrendelt és teljes készletben levő

természetes

ÁSVÁNYVIZEK

kaphatók: **FALCZIONÉ GUSZTÁV** kereskedésében ZOMBORBAN.

3—1

Idei valódi

E R F U R T I

virág- és főzelék magvak,

a legkiválóbb fajokban és legjobb minőségben kaphatók Zomborban

FALCIONE GUSZTÁV

kereskedésében.

AUGSBURGER ÉTEL

divatárusnó Zomborban

főtea Molnár István úr házában, a takarékpénztár-társaságban.

Ajánlja jól berendezett

BÉCSI HÖLGYKALAP,

VIRÁG-, FÁTYOL- stb PIPERE-CIKKEK

RAXTÁRÁT.

Javítások és átalakítások

helyben, úgy mint vidékre pontosan eszközölnék.

Elvállalok továbbá mindennemű

nőruha készítését

a legújabb divat szerint s felet'e olcsó áron.

Birtokeladási hirdetemény.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminisztériumnak f. évi január 23-án 3380. sz. a kelt rendelete alapján ezennel közhírré tétetik, miszerint a zombori m. kir. Jóságigazgatóság területén fekvő és törvényhozásilag örök eladásra engedélyezett állami ingatlan birtokoknak örök eladása végett az alább megnevezett helyen idő és kikiáltási árak mellett nyilvános árverés fog tartatni, melyre a kikiáltási ár 10 %-jával ellátott vállalkozók meghívotnak. — Legtöbbet ígérő ajánlata elfogadásának tudtuladása utáni 8 napra tartozik a letett bánatpénzt 1000 forintot meg nem haladó vételárnál a vételár feléig kiegészíteni, másik felét pedig fél év múlva 8 % kamattal lefizetni. Az 1000 forinttól 5000 forintig terjedő vételárnál a bánatpénzt a vételár egy ötöd részéig kiegészíteni, s utána félévénként a vételár egy heted részét hátralevő tőke utáni 8 % kamattal együtt lefizetni. Az 5000 forintot meghaladó vételárnál a bánatpénzt a vételár egy heted részéig kiegészíteni, és utána félévénként a vételár egy heted részét hátralevő tőke utáni 8 % kamattal együtt lefizetni. A kikiáltási ár tized részével felérő bánatpénzzel és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok az árverés megkezdése előtt az alólírott m. k. Jóságigazgatóságnál benyújtandók, a hol az eladásra vonatkozó többi feltételek is mindenkor betekintheők, különösen megjegyeztetvén, miszerint az eladási árverések alkalmával utó ajánlatok nem fogadtatnak el, s azok alapján ha fentartatnak is, újabb árverés kiírtni nem fog.

Tétel szám	A birtok megnevezése	Térfogat		Kikiáltási ár		Az árverés helye és határnapja mindenkor 9 órakor reggel	Jegyzet.
		1600 □ öles	hold □ öl	frt	kr		
Apatin-Szántovai kincstári uradalom.							
1	Gyurityi szérüskert	2	1009	375	—	Zombori m. k. Jóságigazgatóságnál 1881. május 10-én	
2	Dautovai védtöltés belőli legelő	44	1154	10834	—	" " " " " "	
3	Baracska-gyurityi sóstó föld	7	229	1740	—	" " " " " "	
4	Bezdáni uradalmi legelőföld	1610	895	97000	—	" " " " " "	
5	" az urbéri rendezés után maradt föld	7	1039	1860	—	" " " " " "	
6	Kupuszinai monostor	14	700	3470	—	" " " " " "	
7	" " maradványföld	962	1523	112000	—	" " " " " "	
8	Baracska alsó legelő szántóföld	1268	1538	333000	—	" " " " " "	
9	" " Lelsőség a csatorna közt	7	567	1240	—	" " " " " "	
10	Szántovai alsó kisbérleti I. dűlő	46	607	16700	—	" " " " " "	11-én
11	" " " II. "	46	607	13700	—	" " " " " "	"
12	" " " III. "	46	607	13500	—	" " " " " "	"
13	" " " IV. "	46	607	13000	—	" " " " " "	"
14	Béregi Budzságh	428	163	91400	—	" " " " " "	"
15	" kisbérleti I. dűlő	70	—	9120	—	" " " " " "	"
16	" " II. "	70	—	21300	—	" " " " " "	"
17	" " III. "	70	—	19640	—	" " " " " "	"
18	" " IV. "	69	1549	24000	—	" " " " " "	"
19	Kolluthi legelő és kigyós	1530	195	282000	—	" " " " " "	"
20	Gyurityi a) kisebb tó	2	618	3	—	" " " " " "	"
21	" b) " "	1	604	2	—	" " " " " "	"
22	" c) " "	4	429	5	—	" " " " " "	"
23	" hosszú tó	12	1547	13	—	" " " " " "	"
24	" dögös tó	8	452	9	—	" " " " " "	"
25	Szántovai budzság	1032	94	207000	—	" " " " " "	"
26	Dautovai szérüs- és szilvás-kert	4	1303	969	60	" " " " " "	"

Zomborban, 1881. évi március 18-án.

(Utányomat nem díjaztatik.)

A m. kir. Jóságigazgatóság.

Zombor, Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Azt írja, hogy a legtöbb tantárgy nálunk elhanyagoltatik, az autonómikus tanrend pedig be nem tartatik. — Kérdéseire én Gráf urnak a következő felvilágosítással szolgáltam: „A bács-szerémi esperesség közgyűlése a békés-csabai tankönyv mellett nyilatkozott, melyben alkotmánytan és Magyarország története nem tárgyalatik; de én behoztam iskolámba saját felelőségemre a zólyomi esperesség tankönyvét, melyben minden előirt, tehát amaz két tantárgy is foglaltatik.“ Gráf ur tehát épen ellenkezőjét értette annak, a mit én neki mondtam!

Valótlán a jelentés azon tétele is, hogy iskolámban az előirt rendtartási naplók nem vezettek. Martis Péter és Urbán László tanítók Gráf urnak előmutatták a napló mind a négy A. B. C. D. betűvel jelzett fáját a legpontosabban magyar nyelven vezetve. A harmadik iskolában szintén megvoltak ezen nyomtatványok; az önféjű tanító azonban nem használta, hanem oly naplótartó rovatolt magának, melyek az ő izlésének jobban megfeleltek. Ezen és más kihágásai miatt ezen tanító már több ízben megintetett és megbírságotatott, utóljára 50 forintra. — Miért nem jelentette Gráf ur a dolgot úgy, a mint találta. Én csak nagy sietségével tudom menteni.

Segédtanítókra vonatkozólag én a tanfelügyelőnek világos szavakkal megmagyaráztam, hogy mi annak idejében ezen állomásra a pályázatot kiirtuk, (lásd: Néptanítók lapja, 1877-ik évfolyam 307-dik lapját.) és csak azért szerződtettük, mert más pályázó nem jelentkezett; de kikötöttük, hogy vagy leteszi a szükséges vizsgákat, vagy pedig állomását elhagyja, mi helyt tanképesített tanítóra tehetünk. Mi itt a rosszalni való? Talán jobb lett volna a 3-dik iskolát fel nem állítani?

Egyháznak ugyan az 1877-ik évig csak két iskolája volt. Tanfelügyelőktől meg nem sürgöttetve hozzá fogtunk a harmadik iskola építéséhez, a mely 1877. nyarán el is készült. A tanítást még az építés befejezése előtt megkezdeni akarván, az 1877—8 évi tanévre egy közönséges parasztszobát béreltünk, (más nem volt kapható), s ott helyeztünk el vagy 25—30-at a legkisebb gyermekek közül. Más ember helyeselte volna buzgalomunkat, ellenben Gráf ur csak annyit tudott jelenteni a közigazgatási bizottságnak, hogy azaz iskola (értsd: parasztszoba!) nagyon kicsiny, nincsenek benne padok s így a gyermekek nem tanulhatnak írni.

Gráf ur igazadása ellenében hivatkozom az iskolaszéki tagok tanúságára, a kik azt is tudják, hogy G. J. volt községi esküdt a festett golya láttára jött dühbe, ezt a szegény madarat akarta ő kidobni az iskolából. Azt is egyhangulag bizonyítják, hogy kétszer rendre intvén őt csak azután mondandó: bíró uram, vezesse ki ezt a részeg embert. De a bíró zavarba jövének nem mozdult. Túrelmem elfogyván magam távolítottam el a kis embert, a bíró pedig magához térvén elvezette a börtönbe. Ha nem úgy járok el a mint eljártam: most valószínűleg kiskéri botrány helyett kiszácsi botrányról volna szó s az én „tökszárúra való felfüggesztéséről.“ Ilyen a papok sorsa!

Hogy a tanfelügyelő engem Zomborban a közigazgatási bizottságban szappan nélkül megmosott, ezt én szívesen elismerem. De Kiszácson nem mosott meg, s ezt tennie G. J. szomorú esete után nem is volt tanácsos. Mi az iskolaszék és községi előljáróság szemellettára a faluházán kezét nyújtván egymásnak békében elváltunk. Ön tehát, szerkesztő ur, egy harmadik személy által rászedettet.

Főesperesem levelére csak egy kis megjegyzésem van. Ő nem írhatta a tanfelügyelőnek „van két tanító-egyletünk,“ mert az egyletek tartoznak alapszabályaikat a kormányznak megerősítés végett beterjesztetni. Mi protestansok tehát a tanítói összejöveteleket hivatalosan „értekezleteknek“ nevezzük, de a név nem határoz csak legyen meg a lényeg.

Steltzer Erigyes,
evang. lelkész.

Bács Almás, 1881. ápril 24.

Szép napunk volt husvét vasárnapján. Nemesak azért, mert a régóta bonus idő igen szép derüre változott; hanem mert husvét napján a mi templomunkban oly nagyszerű ünnepély tartatott, a milyen eddig még soha. Nagyságos és főtisztelendő dr. Csicsáky József, szepes-laudecki prépost, esperes-plébános ur tartotta első pontificalis miséjét. Hogy a templom a zsufoltságig telve volt, azt főlöszleg mondani. A méltóságos báró ur is jelen volt a szent misén. Az ünnepély fényét emelte a gyönyörű szép püspöksüveg, mely a pontificans fején díszlett. Továbbá nagyszerűvé tette ezen ünnepélyt az, hogy tek. Martinovics Béla, helybeli gyógyszerész urnak buzgó fáradsága folytán elnekelletett zenekíséret mellett Schieder-mayer latin miséje. Valóban megható volt mind az ének, mind a zene. Ezen alkalommal megmutatta t. Martinovics ur azt, hogy egyesült erővel és egy kis jóakarattal mennyire képes b. a. intelligens közönsége. A gyógyszerész ur nem elégedett meg azzal, hogy betanította mind az éneket mind a zenét, nem elégedett meg azzal, hogy kedves nejét begyakoroltatta az orgonálásba annyira, hogy képes volt már az ünnepélyes mise alatt előforduló orgonálást végezni: hanem buzgósa és fáradsága még tovább ment. Ő még e szent ünnepélyre készítet egy új graduált, mely, dícséretére legyen mondva, igen jól sikerült.

A szent mise végétével kezdődtek a prépost urnál a tisztelgések. Ezután következett az ebéd, melyhez öngyásága 40 vendéget meghívott. A 20 éves mádi bor megtette hatását. A toasztok jöttek egymás után. Öngyásága a prépost ur felköszöntötte Ófelségét, továbbá kegyelmes főpásztorát és b. Rudics József ömél-tőségát, ki szintén vendége volt. Deák Zsigmond szolgabíró ur öngyáságára a prépost urra mondott szép toasztot, melyben azt kívánta, hogy a mindenható öngyáságát még sok éven át jó egészségben tartsa meg, mire az egész vendégkör azon szép szavakat hangoztatta, melyeket mi is szívből mondunk: ad multos annos!

Bácskai.

Monostorszegh, 1881. ápril 21-én
Tekintetes szerkesztő úr!

Ritkaság egy kisebb helységben különösen hol az értelmiség kevés, kivált, ha vidékiek sem igen látogatják, hogy táncostély sikerült legyen; még kevésbé, hogy egy műkedvelői színi-előadás annyi élvezetet nyújtson, mint ez nálunk f. hó 18-án megtörtént.

Az iskola-alap javára elő lett adva Szigligetinek kedvelt műve „Az amerikai“ és a német bohózat „Qui pro quo.“ A magyar színműben otthonias s szellemes játékaival a nők közül különösen kiemelendő Panni a szolgálóleány (Ganzl J. k. a.), kinek fellépte igazán tetszetős volt; és még Rozália, Koltai neje (Végh M. k. a.) és Ilonka, Kereki fogadott leánya (Csiky K. k. a.) A férfiak közül fíradhatlan buzgalmaért, jeles játékáért — mi sok színésznek is becsületére vált volna — első sorban is dícséretet érdemel Csipri a szabólegény, (Csiky Árpád) ki ugyiltszik életpályáját tévesen választotta meg. Nem kevés dícséretet érdemel Kereki szabómester (Marosi T.) vasalója sem; továbbá Montallion, Szemes, Ludasi és Komlódi szereplő urak. — A németben igazán jó színészhez is méltán, méltán megérdemli a dícséretet Péter a szolgálégény (Csiky Árpád); ebben közreműködtek még Hisbein és Marosi urak; Végh, Ganzl és Rosenthal kisasszonyok.

A két darab közt Pálty M. úr Gyulai Pálnak egy megható balladáját érzéssel szavalta, mi helyén is volt; de azzal nem bírok tisztába jönni, hogy kinek s miért adatott elő a német darab; hisz ha a nemzetiségi arányt akarjuk tekinteni Monostorszeghen, akkor sokkal inkább helyén lett volna egy sokac darabot színre hozni.

Általán véve elmondhatjuk, hogy mindannyian közreműködtek a darab jeles és teljesen összevágó előadásában s néhány rosszul adott népdal élénklésén kívül, csak dícséretileg szólhatunk a kellemes élvezetet nyújtott előadásról. — Ily darab, ily előadásban, bizonyára még szervezett műkedvelőknek, nagyobb városban is, csak dícséretére válhatott volna, mit konstatalni kedves kötelességünknek tartottunk.

És most uraim! ha szeretik a fesztelen mulatságot, melyben különféle élvek szolgálának gyönyörköd-tetésünkre, akkor hagyjuk el a színtermet és lépjünk vagy a férfiak termébe, vagy a táncterembe. Az elsőt jobban ajánlom, mint az utóbbit, mert az sikerültebb mint ez; bár mindkettő ellen van kifogásom, hogy nem igen akart vége szakadni.

Vidor.

Hymenaeus.

Híves-heves ajakadnak
Szűz virági: bűvös rózsák,
Harmatukkal lelkiem szomját
Hol eloltják, hol fokozzák.

Eloltják — de pillanatra,
Fokozzák — de végtelenbe;
Kinnal vegyes gyönyör árát
Lángszirmukról kebelembe.

Egyik gyötör, másik bájol;
Epszt amaz, éltet emez;
Egyik febráz, másik allat;
Az keservet, kéjl terem ez.

Dagályuk már a józanság
Gátján is felveszve hág át . . .
Eszem azt a vércsepp ajkad
Észbódító menyországát!

M. I. L.

EGY VÉN SZIV TÖRTÉNETE.

Elbeszélé.

Írta: Dekker Gyula.

(Folyt. és vége.)

Kün volt az utcán. Egy nagyot lélekzett, mintha valami nagy dolgot követett volna el, néhány másodpercig áll meg a kapu előtt, még most is habozott vajjon elmenjen-e.

— Eh mindegy, gyere Tóbiás, — s bucsút mondott a kapu félfának.

Az a másik asszony egészen a város tulsó vége felé lakott, Bagó Tóbiás elfáradt mire kiért, nem annyira a távolság miatt, hanem a lelki küzdelemtől melybe ezen elhatározása került, mert hiába, bár menyire igyekszik megszabadulni e fekete szemek varázsa alól, annál inkább tapasztalja lehetetlenségét, mert azokban van valami rendkívüli, megragadó, hasonló a bolygó tűz fényéhez, mely nyári éjszakákon a pusztákban tévelygőt maga után eszalja, elvezeti messze, nagyon messze, virányos tájakon keresztül sötét, nyirkos vadonba, ott aztán eltűnik, volt, nincs és egyedül marad e zordon magányban.

A háznál volt, de nem érzett magában annyi erőt, hogy mindjárt bemehessen, ki volt merülve. Leült tehát a kis fa padra, elővette zsebkendőjét és homlokát törülgette melyen cseppben ült a kimerültség. Végre megpihent, a zaklatott kedély lecsillapult és nyugodt kézzel nyitotta fel a kis kapu kilincset.

A szobaajtóhoz ért, csendesen kopogtatott, azután

belépett. Komoly, higgadt volt, egész az eltársultságig, nem érzett semmit, a nagy belső küzdelem kifárasztotta.

Az a másik asszony ott ült az ablaknál és olvasott. Harmencöt, negyven év körüli volt. Korántsem oly szép, oly érzéki mint Kovácsné. Egész lényén az átélt szenvedések miatt valami bánatos hangulat vonul keresztül, mely az embert tiszteletre gerjeszti iránta.

Tóbiás jó estét kívánt, az asszony nyájasan viszonozta.

— Minek köszönhetem Bagó ur e nem remélt szerencsét? azt gondoltam, hogy nem is néz felénk többé.

— Minek? azt magam sem tudom, csak eljöttem megnézni, hogy vannak, mert már olyan régen voltam itt, hogy alig emlékszem rá — ezzel a diványra vette magát s elhallgatott, szemével tompán bámulat maga elé, mintha maga sem értette volna mit mondott, mintha nem is az ételem, hanem egyedül az ösztön sugta volna e feleletet.

— Bizony nagyon régen! el volt ugy-e foglalva? — sok a dolgom a hivatalban, hivatal után pedig nincs kedve mindig ennyire kifáradni, nem is lehet csodálni, mert egy kissé messze van, de semmi, helyre pótolta most, igazán nagyon szép, hogy még se feledkezett meg — s mindezt mesterkéltég nélkül, természetesen hanghordozással mondta el, hogy célzásra még csak gondolni sem lehetett.

— El voltam foglalva, sok dolgom volt, de még sem annyi, hogy el ne jöhöttem volna, magam vagyok az oka . . .

— Bagó ur az Istenért mi baja, rosszul van? — kérdi az asszony kissé megijedve, e szavak nagyon turesán hangzottak, azután meg arca is oly halavány, mintha sírból kelt volna fel.

— Semmi, tudom is én, beteg vagyok, vén ember vagyok, az a bajom, — s még merevebben bámul maga elé.

— Tóbiás, a régi nevéen szólítom ne haragudjék, maga nagyon, de nagyon beteg, ne titkolja, én arcáról látom, az nem hazudik. Magát megzavarta valaki, az a valaki az özvegy ispánné, Kovácsné. Én azt régen tudtam, hallottam másoktól is, de nem hittem, akkor azonban midőn legelőször volt itt, meggyőződtem. Ugy-e igaz, ne tagadja.

— Nem igaz, nem áll, én nekem nincs semmi bajom — szabadkozik erősen a mivel csak ellene bizonyított.

— Bár ne volna, de úgy van, maga veszélyesen beteg. Ne vegye rossz néven tőlem, én, ki mindig jóakarója voltam, tanácsolok valamit, hagyjon fel e gondolattal, látja ez asszony nem magához való, jóakarótlól mondom ezt, hiszen nem gyerek, nem is fiatal ember már, hogy így megzavarodjék. Ez asszony még virágjában van, kihez képest maga egy törődött ember. Ne vegye rossz néven, hogy kimondtam az igazat, gondolkozzék és belátja maga is. Ez asszony nem szeretheti magát.

— Nem igaz, nem áll, én törődött ember? — pattant fel hirtelen, arcát elfutotta a vér, szemei kigyuladtak, ajkai görcsösen rángatóztak, igazán szánandó volt e kis pupos ember — nem áll, és újra nem áll a mit mondott, maga nem tudhatja, hogy szerethet-e engem ez asszony — ezzel megragadja kalapját, fejébe nyomja, — tudom mért mondja ezt, oh nagyon tudom — s vissza se nézve többet, kirohant. A két fekete szem újra megjelent előtte.

Az asszonyt e jelenet egészen megmerevítette, azt hitte, hogy Tóbiás megőrült. Szegény ember, mivé tette őt az elkésett szerelem, szegény Tóbiás.

Kün volt az utcán. Szép eszence este volt. A ragyogó csillagok myriadjai hallgatva virrasztanak a szunnyadó fiatal természet fölött, a fák lombjai közt susogva játszik egy-egy elkésett szellő, az utcai port nem zavarja semmi, lombán hever a földön, a levegő tiszta és átlátszó, mindenütt pihenő élet, vidám, mosolygó mint az alvó gyermek.

E költői csendben Bagó Tóbiás egyedül bandukol az elhagyott utcákon, céltalanul, mint egy bolygó lélek, őt nem érdekli semmi, nem ragadja meg semmi, lelke sötét mint a viharos tenger, csak néha, néha világosodik meg, hogy még jobban elsötétedjék, mikor az a két ragyogó csillag keresztül tör a felhőkön egy pillanatra.

Egyik utcából ki, a másikba be, léptei komoran kongnak a néma éjbe, még mindig járkal, nem érez fáradságot.

A házak ablakai mind sötétek, egyedül egy csapszék világít hívólag Tóbiás felé.

Nem tétozavott, bement. A csapszékbe, néhány mesterlegény borozgatott, észre sem vette őket.

Oda ül hallgatagon egy üres asztalhoz és bort kér. Ivott gyorsan és mohón, mintha csak valaki kergette volna, nem volt maradása. Fizetett és elrohant ismét.

A torony óra már a tizenegyet veri, még mindig kóborol, nem jutott eszébe haza menni.

Egyszer aztán önkénytelenül haza felé vette rudját. Bement szobájába, alig ült néhány percig ben, onnan is kisetett, a nagy forróság majd megfojtotta.

Kiment a kertbe, leült egy fapadra, friss levegőt akart élvezni.

Kovácsné hálószobája ablaka a kertre nyílt, még fen volt, még égett ben a gyertya. Tóbiás azonban nem vette észre, a szőlő lugasok eltakarták szemét elől, eszébe pedig nem jutott azt vizsgálni.

A falon ez alatt egy alak kapaszkodik fel, lassan, vigyázva, midőn fen volt körül néz, azután hirtelen leugrik, s mind ez a legnagyobb csendben történik. Azután pár másodpercig guggolva maradt s figyel, hogy nem keltette zajt leugrásával. Semmi nesz, csupán a tücskök ciripelnek.

Vigyázva felegyenesedik, szálás, sovány alak volt, körvonalai után ítélve, s hosszú léptekkel tartott a kivilágított ablak felé Lassan megzörgeti a táblát, egy kissé félre húzódik és figyel. Válasz nem érkezett, zörget újból.

— Ki az? — hangzik belülről Kovácsné hangja.

— Én vagyok imádottnagyság, Horonyi Leánder, az Istenre kérem csak egy pillanatra nyissa ki.

Az asszony kinyitja az ablakot, de csupán annyira, hogy épen kiszólhat rajta.

— Én önnek többször mondtam, hogy kerüljön

engem, és most újból tanácsolom, hogy eltakarodjék innen, de rögtön.

— Nagysád, imádott nagysád, ha már engem nem szenvedhet, de legalább annyit tegyen meg értem, könyörületből, irgalomból mondja meg igaz-e az, hogy nagysád Bagó Tóbiás nevéjé lesz?

— En egyáltalán nem tartozom senkinek felelőssel — ezzel beakarja huzni az ablak szárnyát. Horonyi nem enged, megfogta kezével.

— Imádott nagysád, nincs nyugodalmam, irgalmazzon, eddig soh sem hittem, most sem hiszem, hogy Bagó Tóbiás nevéjé lesz, oh szóljon, igaz-e, mert a kétség megöl.

— A mit mondtam, azt megmondtam, és most takarodjék innét rögtön, mert a következményeket látni fogja — többé aztán szavára sem méltatva, hirtelen becsapja az ablakot, leereszti a függönyt, Horonyi sötétségben marad.

— Hát mégis igaz a mit hallottam, ez asszony szereti, vagy ha nem is, de nevéjé lesz a vén Tóbiásnak. Oh, hogy az a Kernya nem halt meg előbb, most írrok volna, akkor talán meglágyulna a szíve, de így, egy diurnista, egy kilitásba helyezett írrok semmi, számításba sem jöhet — s még mindig áll az ablaknál lehorgasztott fővel, lefórázott kedéllyel, de belülről semmi nesz.

Szerencsét kísért újból. Közel megy a falhoz egészen, megfogózik a kitémasztó vasba és térleivel felkapaszkodik a falpárkányára úgy, hogy szája épen az ablak üvegére esett.

— Nagysád, imádott nagysád — kiált be csendesen, felelet helyett azonban eloltotta ben a lámpát — hiába minden! megáll vén Tóbiás csúfot tesztek beléled, ha belehalok is, ha már az enyém nem lesz, de a tied se vén számár — ezzel belátva munkája sikertelenségét, leugrott a párkányról.

Bagó Tóbiás meguntán az ülést ép e pillanathon ért a kert egy kanyarulatához, honnan a legrást kivethette.

Mint a kit lecövekeltek megállt hirtelen, hamarjába nem tudván kivel van dolga, először zsványt gondolt.

Horonyi épen felé tartott, Tóbiást nem vette észre, mert egy fa megé huzódott. Csendes, tolvaj léptekkel közeledett, Tóbiás még nem ismerte fel, csak midőn egészen hozzá ért ismerte fel Horonyit.

Első meglepetésében nem volt képes semmire, a vér oly rohamosan tódult agyába, hogy majd elszédült tőle.

A diurnista elment mellette, nem vette észre őt, már majd a kerítéshez ér.

Bagó Tóbiás melléből egy tompa hörgés tör fel — hát így vagyunk? — s mint egy éhes vadállat két három ugrással hátra ugrott termett, megragadta nyakát, hogy ez még kiáltani sem bír.

— Mit kerestél ott gazember? mit csináltál a szobában? ha élni akarsz szólj igazat, mert rögtön megfojtalak — hörgögte fülebe tajtékzó ajkkal s még jobban szorította torokát.

A diurnistát e nem várt meglepetés, ez irtóztató vasmorok úgy szólván eszméletétől fosztotta meg. Szemei kidüledtek, arca megkékült, hangot nem bírt adni, csupán tátogott.

— Szólj ha Istened van, mert meghalsz — és megrázta e vékony hosszú embert, hogy majd eltörtött bele.

— Nem... nem voltam ben... hebegett vissza — eresszen el, mert meghalok.

— Hazudsz, nem igaz, onnan ugrottál ki... — Nem... nem... — egyebet nem szólhatott mert irgalmatlanul fojtogatta.

Tóbiás eleresztette, egész testét zibbadás fogta el, kezei önkénytelenül lehanyatlottak, a nagy mérvű felingerültség fufeszítette idegeit.

Horonyi, alig hogy szabadnak érezte magát, igyekezett rögtön elitászni. E kis pupos ember rémítően megijesztette, ez megörült, nem is lehet másképp, mert különben nem lett volna ennyi bátorsága, ennyi ereje, így csak az örültek birkóznak.

Magára maradt, azt sem tudta, hogy a diurnista mikor szökött meg tőle, annyira el volt esigázva.

Bevánszorgott szobájába, ruhástól, mindenestül az ágyra vetette magát, mert állani már nem bír.

— Hát így vagyunk? igaz volt annak a másik a szonyoknak, igaz volt, engem nem szerethet, oh miért nem hittem el neki... elmegyek innen, holnap reggel még, nem szólok semmit, azt sem érdekl meg... ez egy gonosz asszony, csak most tudom... oh az a másik asszony igazat mondott... vén vagyok, elkéstem... — és mereven néz a szoba feléire folyton — sokáig.

A bevilágító hold halvány fénye kíváncsian vizsgálja a mozdulatlanul fekvő vonásait, s az olyan sápadt, olyan kísérteties volt... csak nézett folyton, sokáig... míg az álom nem könyörült meg rajta.

VI.

A nap már besütött az ablakon, mire Bagó Tóbiás felébredt. Alig lehetett rá ismerni, mintha csak tíz évvel öregedett volna meg az éjszakán. Arca zöldes sárga, szemei beestek, haja kuszált, térdei megrogytak, még a hátán levő pupja is mintha megnőtt volna, görbének nézett ki egészen.

Egy kissé összeigazitotta magát, nem akarta, hogy észre vegyenek rajta valamit, azután hozzá fogott a pakkoláshoz.

Elmegy innét, nem képes tovább itt maradni, elmegy ahoz a másik asszonyhoz, bocsánatot kér tőle. És pakkolt gyorsan, lázas sietséggel, mintha a tető gyulladt volna ki fölötte és siet menteni a mit lehet e veszedelmes elemből.

Készen volt, csak a fölött nem tudott még megállapodni, miként értesítse arról Kovácsné, mert minden szó nélkül még sem akart elmenni, az határos lett volna a szökéssel. Irásban értesíteni, azt sem akarta, gondolatai különben is annyira zavartak, hogy még tollat sem képes kezébe venni.

— Eh, mindegy, nem félek tőle, mért félnék, beszélhet akár mit, nem törődöm vele, megmondom élőszóval, nem kerül sokba csak pár szóba, aztán megfordulok és vége mindennek, ez életben többé nem találkozunk egymással.

Ugy is tett, komoran, hidegen bekopogtat Kovács-

néhoz, ki nem tudta mire vélni e szokatlan reggeli látogatást, mert eddig nem tette soha.

— Tudtára adom, hogy még ma elhuroklokodom — beszélt Tóbiás a megszokott üdvözlés után.

Az asszony nem akart hinni saját füleinek, mintha nem jól hallotta volna.

— Hogy mondja Bagó ur? — kérdezi újból és végig nézi Tóbiást azzal a sajátos kedves pillantásával, minővel csak ő rendelkezik.

— Azt mondtam, hogy még ma elhuroklokodom innét, ha valamivel még tartoznék kifizetem — felelt rá röviden és kimérten.

— Komolyan mondja? — az asszony most mosolygásra vette a dolgát, nem akart hinni szavának.

— Komolyan — ez aztán oly határozottan volt mondva, hogy meggyőződhetett.

— De azt csak meg teszi Bagó ur ugy-e, hogy helyet foglal, talán nem annyira sürgős távozása, hogy néhány kérdésemre ne felelne.

Tóbiás hahozott, ez a hang, e szavak a közszókat is megpuhítanak, ő még mindig állt nem tudta mit fevő legyen.

— Ugy-e megteszi — Gépileg engedelmesskedett. — Hát mondja meg őszintén, igazán Bagó ur, mért megy el innen? Adtam én okot erre, hogy ily rögtön érlelődött meg e szándéka.

— Nem tudom, magam sem tudom, csakhogy nem maradhatok itt tovább — töredezte zavartan a szavakat.

— Oh dehogyan nem tudja, ok nélkül nem teszi ezt, én bizonyosan megbántottam valamivel, ha tettem is, a mire nem emlékezhetem, higgye meg akaratom ellenére történt, nem rossz szándékból. Sokkal inkább tiszteltem Bagó urat, mintsem ilyenre a legtávolabbról is gondoltam volna. Mondja meg miéért megy el, ily hirtelen — s szavai oly lágyan esengtek, szemei oly kérőleg függtek rajta, hogy az a hideg, komor Tóbiás nem tudott felelni, csak hallgatott. Sápát arcán piros foltok gyulladtak ki, beestt apró szemében a hamvadó tűz újra feléledt, le volt fegyverezve.

Pillanatnyi csend állott be. Az asszony firkésző tekintettel szemlélte Tóbiást, nem tudta elgondolni mi vitte őt oly hirtelen ezen szándéka.

— Szóljon, megbántottam valamivel? — szakítja meg a csendet s hangja még lágyabb, még kérőbb volt mint eddig.

A piros foltok, melyek Tóbiás arcán mutatkoztak mind élénkebb és élénkebbé váltak, majd mind a futó tűz összeolvadtak s az egész arc lángba borult, szemei égtek mintegy elkárhozott csillag, ugyszólván magán kívül volt.

— Megbántott? ez mind kevés, meggyilkolt, nyomorulttá tett, szemei megbabonáztak, elhittetem magammal, hogy szeret, mert én szerettem az örülésig nem mertem ugyan bevallani, féltem, magam se tudom mitől, de észre vehette. Irántam való viselete folyton táplált a reménnyel és én elég ostoba voltam mind eddig remélni s csak tegnap éjjel vettem észre, hogy Horonyi az ablakon ugrott ki... ezért nem maradhatok itt tovább.

Az asszonyt e szavak nem hozták ki sodrából. Arca most is nyújás, barátságos volt, még csak el sem pirult, hiszen oka nem volt.

— És hiszi ezt Bagó ur? — mást nem mondott s ragyogó nagy szemével Tóbiásra nézett, mintha mondaná, nézd hazudhatnak-e e szemek?

Nem merete tagadni, e szemeknek nem bírt elment mondan.

— Nem hiszem, nem lehet igaz. Csak azt mondja meg, szeret-e csak egy parányit, akar-e feleségem lenni — többet nem szólhatott, már a végét is csak úgy lehelte.

— Beismerem Bagó ur, hogy hibáztam, nekem sajtáságos modorom van, de nem tehetek róla, én egyformán szíves, barátságos vagyok mindenkivel, a ki erre épített, az családott és engem okoz, de ha ilyen modorom van, igaz nem jó, nem t lehet róla. És ezért talán kacérnak neveznek, oh nem, az nem vagyok, aki ismer az tudhatja ezt. En Bagó urat nagyon, nagyon tiszteltem, mást egyszerűen elutasítottam volna felelet nélkül szavaival, de ön iránt őszinte leszek s reménylen méltányolni fogja ezt.

En szegény boldogult férjemet egész az imádásig szerettem s ő viszont. Nyolc évig éltünk együtt boldog házasságban, midőn ő elhalálozott.

En megfogadtam, hogy férjhez soha sem megyek többé és azt meg is tartom. Férjem után elég szép vagyon szállott reám, melynek jövedelméből tisztességesen megélhetek, s hogy épen magam ne legyek házámban, azért adtam egyik szobát az öreg Kernya bácsinak, hogy a világ valamiképp nyelvére ne vehessen, s én tiszteltem, besültem ez öreg, mint tiszteltem most Bagó urat, ki szintén olyan áldott jó ember, mint az öreg volt, ezért akartam, hogy vegye át a lakást, másért semmiért.

Vége mindennek, az utolsó reményszál is elszakult. Tóbiás felelete elhalt, gondolkozása megállt, csupán szemeivel bámult maga elé tompán, semmit mondogat. Azután szó nélkül felkerekedik és kitértorog szobájába.

— Igaza volt annak a másik asszonynak, igaz volt, oh Tóbiás, de megvert az Isten — ezzel rá hanyatlott ágyára, szempillái lezáródtak, még lélekzétélele is megállt pár pillanatra, meg volt törve egészen.

Oh az asszonyok, minek is születtek a világra? Ugy kell nekem, magam kerestem ezt, igaz volt, vén vagyok, nem hoztam való, elkéstem, ugy kell neked Tóbiás — és vissza esett ismét előbbi állapotába.

A folytonos belső küzdelem, a nagy lelki felindulás össze törte teljesen e gyenge, törékeny idegzeti embert, beteg lett halálosan, két hónapig ki sem mozdulhatott ágyából. Csak Kovácsné önfeláldozó ápolásának volt köszönhető életben maradás.

Felgyógyult. Abból a szenvedélyes, önmagával folyton küzdő Bagó Tóbiásból nem maradt egyebb mint egy pupos hátú, sovány kis vén ember, ki csak mosolyogni tudott és másolni, ahhoz nem kellett gondolkodni. Elfelejtett mindent, a betegség következtette valójából.

Ott maradt Kovácsné továbbra is, nem hurculkodott el, de hova is menne, mikor itt annyi figyelemmel vannak iránta.

Eljárt a hivatalba, azután haza ment, ápolta a

kertet, rózsákat oltott és pipálgatott, méltó utóda lett az öreg Kernyának.

Az elkészített szerelem elviharzott fölötte, a vén sziv kitégett teljesen s emlékül hagyta azt a semmit és mégis sokat mondó mosolyt, mely ott játszadozott mindig ajkai körül, mint az őszi szellő a tarlok felett.

Pattantyúk.

Egy falusi asszony valami sokat mutató de keveset nyomó süteményt akart venni egy városi cukrásznál, de minden fejtörése dacára nem tudta a cukrásznak megmagyarázni mit akar, végtére eképp szólalt meg: „tudja uram ez olyan édes tészta, melyből egy font csak három latot nyom.“

Egy bírómándlis m. b. tag a közgyűlés alkalmával látta csak legelőször a „Bácskát“ és nagyon tetszett neki, hogy ingyen mérk ilyenkor a m. b. tag uraknak. Hát persze azt gondolta, hogy ez mindig ugy van és e szokra fakadt:

— No, ha itt olyan szívesek, eztán gyakrabban bejárom Zomborba.

Mikor P. aljegyző a Tóth Kálmán emlékszoira érdekében tett indítványt felolvasta, H. bizottsági tag hallván abból a hivatkozást Pausanias munkájára, orvos szomszédjához így szólt:

— Ogye, dachter or, valami rokon volt a Tóth Kálmántul az a Phauzanus? Mert ha nem volt, hát mit kheverik ide?

Dávid Bácsi bele meledgven a nagyot mondásba, a következő adattal igazolta birkáinak jeles voltát:

— Gyerekek! az én birkám oly jó fajta, hogy a multkor a gazdasszonyom egyik béres gyereknek adott a tőrőjükből. Az mi rosszat sem sejtve, a kalapja fészkebe vette el a tőröt; de bezeg, mire az istállóig elért, olyan erős volt a tőrő, hogy a kalapját kiette és földre hullott....

Adán cigányt akasztottak. Teljes életében csak tiltott dióból emlegette a szenteket; de mikor az utolsó nyakraválóját meglátta, rájött a buzgóság. Még akkor is azt imádkozta a gazember:

— Halát ádok neked, mennyei atyám, hogy csendesen eloszadj az utolsó órámat....

Vendégelőben.

Lajos! Aztán meg ne lopja a maradék savanyúvizemet, mert én megismerem a beletört dugaszdarabról. Látja! most a tetején van; tehát ha visszahozza is, ott kell lennie.

Egy uri ember azt a sportot űzi, hogy utánozza a csasi házását. Már föl is vitte oly tökélyre, hogy a minapában egy nagy nőfarság ült náluk össze s a mint egy arra szamaragoló juhász paripája elnyiholta magát, a huga közderültségre azt jegyezte meg:

— Halljátok, lányok! Jön a bátyám!

Hittanító. Peti fiam! Hová jut az, aki kasszát rabol?

Peti Amerikába.

Adalékok Bács-Bodrogh megye multjához

(Folytatás.)

I. A helyt. tanács leirata Bács megyéhez, melyben javaslat kértik a bajai csizmadik által benyújtott az iránti kérvényt illetleg, hogy Obadovics Jánostól az incolátus és a cöljgok tagadtassanak meg. Kelte: 1779. Aláírva C. Joan. Csáky. Közzététett Bács m. 1779. jan. 7. közgyűlésén.

II. A helyt. tanács leirata Bács m.-hez, melyben ez Windisch-Tristritz Stajer és Scharding felső ausztr. városok tüzkárosult polgárai javára könyörödományok gyűjtésére szólítatik föl. Kelte: 1779. aug. 26. Aláírva Com. Georg. Csáky. Közzétét. Bács m. 1779. dec. 14-ikén Zomborban tartott gyűlésén.

III. A helyt. tanács leirata Bács megyéhez. Tartalma: a) Pleininger János bécsi szül. sikkasztónak esetleges letartóztatás céljából mellékelt személyleírására való hivatkozás b) Adatok bekérése a magyarorsz. szarvasmarha állományra vonatkozólag (Létszám; szaporodás; keresk. forgalom; az árak növekedése vagy apadása 1774 óta). c) A bécsi magy. gombkötők alapos panaszja nyomán fölszólítatik a megye, hogy ezután a segédek csak illetései, erkölcsi és szorgalmi bizonyítványokkal ellátva bocsátassanak el. Kelte: 1779. szept. 23. Közzétét. a megye 1889. dec. 14. Zomborban tartott gyűlésén.

IV. A helyt. tanács leirata, melyben a népmozgalmi táblázatoknak, szabályszerű kiállításra és a következő új év kezdetén való beküldése kértik. Kelte: 1779. nov. 4. Aláírva: C. Georg. Fekete. Közzétét. a megye 1779. dec. 14. Zomborban tartott közgyűlésén.

V. A helyt. tanács visszaküldi a Bács m. alispánja által beküldött, ezen megye ujoncainak n. szorát tartalmazó, kimutatásokat. Kelte: 1779. jul. 8. Aláírva: Com. Georg. Fekete. Közzétét. az 1779. aug. 21-ikén Baján tartott közgyűlésén.

VI. Mathesen északi generális levele, melyben tudatja Bács megyével, hogy egy futóki lakos, neje és egy fiatal ember kíséretében, a határörvidék: Pausaba menvén, az Úrvaosorának prot. ritus szerint való fölvétele céljából, a két utóbbi által meggyilkoltatott. A pétérváradli katon. parancsnokságnak a futóki uradalomhoz és Bács megyéhez intézett leveleire nem érkezvén felelet, a táborok még egyszer felszólítja Bács megyét, hogy a Pétérváradon katouai fogságban tartott vétékesek Bács megyébe kiállítására iránt intézkedjék. Kelte: 1779. máj. 11.

VII. Hadik A. főispán levele, melyben a Bács megye által ajánlott egyéneket név szerint Polyák Józsefet és Kovács Györgyöt esküdtekké Helbling Nándort újdíek, Szalay Pétert őbesei biztosokká nevezi ki.

VIII. A helyt. tanács tudatja Bács megyével, hogy Lengyel Gáspár családja ősi volta és érdemei iránti tekintetből a szabad bárók v. mágnások közé fölvétetett, — és fölszólítja a megyét, hogy ezt a szokott módon tegye közzé. Kelte: 1779. márc. 1. C. Iván. Csáky. Közzétét az 1779. jun. 7-ikén Baján tartott közgyűlésen.

IX. Bácsmegey Sámuel testőr — alhadnagy kérvénye, melyben bácsmegeyi juratus assessor korában tett szolgálatairól és tanúsított magaviseletéről bizonyítványt kér. Kelte nincs.

X. A m. kir. helyt. tanács tudatja az 1767-ben föllállított horvát kir. tanácsnak a király által történt fölölátását. Ennek folytán mind azon ügyek, melyek az előtt az említett tanács hatásköréhez tartoztak, azontúl a m. k. helyt. tanács működési körébe esnek. Kelte: 1779. aug. 12. Aláírva: Gabriel Gyuresányi. Közzétét az 1779. aug. 30-án Baján tartott gyűlésen.

XI. A m. k. helyt. tanács leirata, melyben a glozsáni ág. hitv. lakosok az iránti kérvénye, hogy nekik három újabban népesített, 3200 lelket számláló, helyét imaház állítása s egy lelkészi s egy tanítói állomás szervezése engedtesse meg, másolatban közöltetik, s a megyének ez ügy iránti — beható információ alapján — javaslata kéretik. Kelte 1779. aug. 26. Közzétét az 1779. dec. 14-én Zomborban tartott gyűlésen.

XII. A helyt. tanács fölszólítja a megyét, hogy a területén fekvő, rendetlenül épült szállások és falvak rendezését vegye fogamatba és 10 év alatt végezze be, — oly módon, hogy a háztulajdonosok ne károsodjanak. Kelte: 1781. dec. 27. Aláírva: Com. Joann. Csáky. Közzétét 1782. márc. 15-én Szabadkán tartott gyűlésen.

XIII. A helyt. tanács leirata, melyben a megye értesítetik, hogy a rossz termés következtében beállt takarmányhiány miatt megengedtetik az adózóknak, a zabot és szénát, árpa- v. zabszalmával, vagy — ha ez is hiányzanék — búzaszalmával pótolhatni. Kelte: 1779. aug. 2.

XIV. A zombori kir. jószágigazgatóság átírta a megye alispánjához a szállások rendezése tárgyában. Kelte: 1780. jun. 12. Melléklete: Kivonat Úrményi Mihály administrator javaslatából a kulai és palánkai kamarális uradalmakban fekvő szállások rendezését illetőleg. Ebben előforduló helynevek: Kéz helység; „Csornok sánc” völgy; praedium Kis-Dobra, a kulai ut mellett, hol tiszta vízű forrás van, hozzá közel egy régi egyház helye; praedium Bandobra; praedium Sztab; praedium Parasztnaz; praedium Feketity; praedium Vellity (mind a verbászi uradalomban). Praedium Golodobra; praedium Radojevity; praedium Sztara-Pivnica; praedium Petau (a pivnicai uradalomban).

XV. A helyt. tanács leirata, melyben fölszólítja a megye, hogy a szállások rendezését a kam. igazgatóságokkal és a szab. kir. városokkal egyetértve minél előbb eszközölje, és pedig oly módon, hogy az egyes birtokok ne károsodjanak, a közönség pedig, kivált a közlekedés és biztonság tekintetében, nyerjen. Azon földesurak területén, kik a fölszólítás alapján a kívánt rendezést végrehajtani elmulasztanak, ezt a megye hajtassa végre saját közegei által. Kelte: 1780. január 11. Aláírva: C. Joannes Csáky. Közzétét az Baján tartott gyűlésen 1780. márc. 11-én.

XVI. A helyt. tanács leirata. Tartalma: a) A pazarlás és eladósodás miatt sequestrum alá került Baranyi Gáspárnak pénzt kölcsönözni mindenki okavodjék. 1779. jun. 21.

b) Tudomására esvén a helyt. tanácsnak, hogy sok helyütt az erdőkben, részint a pásztorok vigyázatlan felügyelése, részint a lakosok pusztítása folytán nagy károk történtek, hagyja meg a megye a községek előjáróinak, hogy ilyféle kúhágásokat megakadályozni, illetőleg büntetni el ne mulasztják. Jun. 21.

c) A es. és k. felség és a porosz király és Brandenburgi választófejedelem közt megkötött béke értelmében az országban szétküldött „litterae avocatoriae” visszavonotnak. Jun. 24.

d) Az orrvadászat és a fegyverviselésből eredhető más veszélyes esetek elkerülése végett bármiféle fegyverek és lövő szerek, puskapor és golyó, parasztoznak el ne adassék, a náluk levő ilyféle tárgyak pedig szedessenek el. Azon parasztozók, kik ily tiltott eszközök rejtgetése által ezen rendeletet megsértették, 24 botot kapjanak, súlyosabb véték esetében pedig még szigorúbban büntődjenek. Jun. 17.

e) Megküldetik a közpénzszékek megszükött Kransz Jakab és felesége személyleirása, oly célból, hogy esetleg le lehessen őket tartóztatni. Jun. 28.

Aláírva: Comes Georg Fekete. Közzétét az Baján tartott gyűlésen 1779. aug. 21-én.

XVII. A kir. fiscus nevében Magyar Mihály tiltakozik az ellen, hogy Ns. úzv. Csejtey Antalné Gyurty kamarális pusztával szomszédos Rasztina nevű pusztáján (Bács megyében) vízi malmot állítson, mint-hogy az állítandó gátak a földeknek, kivált esős időben, kárt okozhatnának. A tiltakozás a megye jegyzőkönyvébe vétetik föl, s ha tekintetbe nem vétetnek, az építmények le fognak dönteni. Kelte nincs.

(Folyt. köv.) *Bergmann Ágost.*

Utmutatás

tehen-himlőnyirkkel való oltásra.

Az oltás kétféle módon eszközölhető:

a) **beszúrás** által, midőn az oltóanyagot megnedvesített oltógerelyre a felhámréteg alá szuratik (szurasi módszer), vagy

b) a **bőrrelület felkarcolása** által (scarificatio-módszer), midőn felületet, párhuzamos vagy keresztvezető karcolások ejtetnek és a karcolt helyekre az oltóanyag reádörzsöltetik, illetőleg a gerely reádörzöltetik. Mindkét módszerrel a közönséges lándzsás oltógerely használható, mely éles és tiszta legyen. Az eszköz, valamint a beoladó egyén bőre legelőszőrűbben kalium hypermanganicum gyenge oldatával tartható tisztán. A scarificatio módszer előnyösebb mint a szúrás, mert

a) a karcolások kevesebb fájdalmat okoznak, mint a beszúrás, és mert

b) a himlőnyirknek felszívódása a nagyobb érint-

kezési felületen, a scarificatióval sokkal biztosabb, mint az egyszerű beszúrásnál.

Ha az oltás nem borjúról történik közvetlenül, akkor a himlőnyirk a phiolából — melynek végei le-töröttek, — lőszőr vagy a Pravaz-féle fecskendő finom ezüsthuzalával közvetlenül az oltógerelyre tolatik. (A nyirket először üveglemezre vinni s csak azután felvenni az oltógerelyre azért nem célszerű, mert ezen kezeléskor a nyirk nagy része kárba veszt.)

Ha imprágnált csonttűvel oltunk, ennek végeit egy csöpp langyos tiszta (vagy lepárolt) vízzel megnedvesítjük, mire a beszárított himlőnyirk néhány perc alatt felázik s könnyen reákenhető a scarificált felületre.

Hasonló az eljárás, ha az oltás üveglemezre száritott himlőnyirkkel eszközöljük.

A beoltás a két felkar felső harmadának mellső felületén történjék 2—3 helyen, kis, körülbelül 1 $\frac{1}{2}$ cm. távolságban egymástól, nehogy a kifejlődő pustulák később egymásba folynak. A scarificatio felületesen történjék, úgyhogy vérzés ne álljon elő.

Az oltás legelőszőrűbben akként eszközölhető, hogy a gyermek előtt elhelyezkedve, bal kezünkkel hátulról körülfogjuk a gyermek felkarának felső harmadát, s a bőrt és izomzatot gyengéden megfeszítve, jobb kezünkkel végezzük a scarificatiót, vagy beszúrás. Az oltásnál a következőkre kell figyelniünk:

1) Hogy a gyermek az oltás foganatosítása alkalmával teljesen egészséges, nevezetesen lázas bántalmaktól ment legyen.

2) A beoladó gyermek korát illetőleg a legkisebb életkor, melyben oltás már eszközölhető, a második hónap, s csak uralkodó himlőjárvány alkalmával szabad ezen szabálytól eltérni.

3) Az oltások ugyan rendszeren tavasszal történnek, azonban azok bátran foganatosíthatók bármely más év-szakban is.

4) Arra, hogy az oltás sikeres legyen, mindenkéltől jó oltónyirk szükséges, mely már szabad szemmel is felismerhető azon tulajdonságánál fogva, hogy finom fonalas rostosy-alvadéktól képez; — azonkívül kell, hogy az oltógerely éles és teljesen tiszta legyen. Az eszköz tisztán tartása, mint már fentebb említettük, kali hypermanganicum gyenge oldatával eszközölhető, melyet egy kis jegecke segítségével bármikor és bárhol készíthet az oltóorvos. A gerely minden egyes oltás előtt és után megtisztandó.

Ha a bőrfelület felkarcolása után vér mutatkozik, azt tiszta, vékony vászondarabbal töröljük le.

5) Szükséges, hogy az oltás alkalmával kellő mennyiségű nyirkkel rendelkezünk: egy phiola, üveglemez, vagy csonttű csakis egy egyén számára elegendő. Célszerű az oltási helyeket, mielőtt azok teljesen beszáradnának, nyirkkel másodszor is megnedvesíteni, hogy annak felszívódása minél biztosabban megtörténjék. Az oltónyirkben foglalt alvadék annál is inkább beoladó, mert az a tulajdonképeni virust hordó, tehát ható alkotórész.

6) Rendes körülmények között az oltottak különös orvosi gyógykezelést nem igényelnek.

7) Miután a vacináciának védő-erőlye sok embernél csakis bizonyos ideig, így a mi éghajlatunk alatt 10—15 évig tart, tanácsos az oltást ismételni (revaccinatio) a 10-ik év leforgása után.

8) Miután a folyékony tehen-himlőnyirk a nyári meleg időben, a legpontosabban kezeléssel együtt, könnyen szenvedhet olynemű átváltozást, melynek folytán hatékonyságát elveszti, célszerű ezen évszakban a csonttűre, vagy üveglemezre száritott nyirket alkalmazni.

Kivánatos, hogy az oltás eredményéről a központi oltó-intézet mindenkor értesíttessék.

Az országos központi védőhimlő-oltó-intézet igazgatósága.

Színház.

Csóka Sándor a legelőnyösebben mutatta be társulatát minden oldalról, s most már kimondhatjuk, hogy méltán megérdemli a tömeges és kitartó pártolást. A jó erők, melyekkel Csóka rendelkezik, a gondos előadások és változatos műsor, nem különben az igazgató elzékeny figyelme a közönség különféle igényei iránt, eloszlatják a bizalmatlanságot, melyet a közönség valószínűleg az Erdélyi Marietta szép ígéretein való csalódás folytán az új társulat iránt kezdetben tanúsított.

A pártolás napról-napra fokozódik, s hisszük, hogy a hat hét alatt, melyet Csóka városunkban tölteni szándékozik, nem is fog esőkkenni.

A 130 darabból álló műsor, melyből 30—40 va-logatot előadást könnyen adhat a társulat, biztos reményt nyújt jó előadási képesség mellett arra, hogy a törekvő igazgató az állandó érdeklődést ébren fogja tartani.

A színlapokon furesán hangzanak a különböző ajánló jelzők, mint „közkedvesség”, „mulattató”, „kitűnő”, „kedves zenéje”, „hatóság”, „általános kedvelt” stb. effélék. — Eltekintve attól, hogy az igazgató ur véleménye valamely darab minőségére nézve a közönségnek nem praejudikálhat s hogy az ily kisvárosias ajánlások sokszor kétes értékét a színházlátogatók elég jól ismerik, az ily reklám káros is lehet könnyen, mi-helyt egy különösen ajánlt darabban sokan esalatoznak. De szólnak az egyes előadásokról.

Hétfőn Lecocq „Kisasszony feleségem” operettje került színpadra. Pajor Emilia, mint Marjolaine, kedves megjelenésével és bár gyenge, de üde és kellemes hang-jával hamar meghódította a középzsánu közönséget.

Fekete (Frikkel óras) hangja nem elég hajlékony és csengő, de jól énekel és játszott. Palamed Vanderbum báró szerepében Boros sikerülten alakított. Honti Mariska, a színésztanoda volt növendéke, ki ez-tulal lépett fel először, csinos hanganyag rendelke-zik. Mozdulatai még nagyon is nélkülözlik az ügyes-séget, miben az elfoglaltságnak nem kis része van. Hogy a sugólyukba és a kárnagy a sokszor és mereven néz, oly hiba, melyről jó mindjárt kezdetben leszokni.

Kedden a „Törvénytelen fiu” adatott. Kevesen voltak, mert nálunk a dráma nem kapós. Tökés Emi-

lia plasztikája kitűnő, megható volt. Csókané kedves naiv lányt mutatott be. Boross jól adta a hebeburgya, de világos fejű házi titkárt. A többiek is jól játszó-tak. Maga a darab se jobb, se rosszabb, mint az efféle francia gyári cikke általában: jó minden egyes jelenetük, de az egészet csak a színpadi hatasszerek kétes tartósságu enyve tartja össze. Olyanok, mint egy dáma, akin minden darab ruha divatos, de azért izlé-sesen öltözöttnek mégse mondható.

Együttal kérjük a közönséget, miután eddigelé meggyőződhetett, hogy Csóka megbízható, szőlid, jel-lemes színigazgató: ne legyen fukar csupa töpreuke-désből a pártolásban. Viszont a direktor urat kérjük, maradjon törekvése állandó és jegyezze ki azon darab-akat, melyeket a bérlet alatt adni fog. Mert a közönségnek jóhíszeme után is van joga tudni akarni: mit vesz.

—r— a „A házias élet politikája,” melyet szer-dán adtak, csinos kis vígjáték. Tökés Emilia pompá-san játszott s Vedressel együtt zajos tapsokat kapott a kis számu hallgatóságától.

A „Szerelmi varázsital” üres tartalma és zenéju operette, s inkább „Singer-hallek”-ba való.

Boross, mint gavallér borbély, jól neveltetett. Csütörtökön az „Egy katonai története” című ré-mes francia színmű adatott. Annyi benne a borzalmas-ság, hogy alig vártuk a felvonás közöket, hogy ide-geinket megpihentessük.

Vedress oly meglepő drámai erőt fejtett ki, mely-ért a legnagyobb elismerés illeti meg.

A többiek is jól játszottak. Csókané kedves ro-konszenves jelenség volt.

Szombaton a „Fatinica” operettet adták. Ebben legjobban kitűntek: Pajor Emilia, Boross és Vihary. Kocsis Irma hangja már elvesztette ércét, s modoro-san is énekel. Szerepét nem tudta, s énekelve és orr-hangon beszélt. Fekete jól énekel. Figyelmeztetjük, hogy a „jelmez” magyar szó s így nem mondható „jel-mecnek,” Európa is nagyon németesen hangzik Aj-rópának.

A „Vereshajú” vasárnapi előadása telt ház előtt sikerült volt. Kár, hogy a kísérő zenekar a szép da-lo-ly élvezetét oly botrányosan zavarta. Tökés Emilia és Csókané kedvesek voltak, mint mindig. Vihary Ver-reb Jankó eredeti felfogással játszotta. Kiss Pista és Boross jól játszottak. Honti Mariska meglehetősen hala-dást tanúsított és daléért buzditó tapsokat kapott.

Hírek.

Főispán ur öméltsága az altiszánál folytatott töltési szemleüjből hazaérkezett.

Bács-Bodrogh megye tisztikara főispán ur ömél-tóságának, mint volt szeretett fejének, szombati neve-napja alkalmából díszes albumot nyújtott át. Ezen re-mekműnek leírásával egyelőre adósozok maradunk.

Mészáros Nándor, királyi tanácsos és a szegedi tankerület királyi főigazgatója, ezen állomásában vég-leg megerősítettett.

Gráf Nikaz, Bács-Bodrogh megye segédtanfelü-gyelője, ezen minőségében szakminisiterileg végleg-e-sítettett.

Mai számunkkal veszik olvasóink rendkívüli mel-lékletül Bács-Bodrogh megye választott bizottsági tag-jainak névsorát. Egyben im itt megjegyezzük: misze-rint a névjegyzék 28-ik folyó száma alatt Mihelics helyett Mihályi János olvasandó.

Brasnits Miklós vinkoveci tanár eljegyezte a ked-ves Mokry Mariska kisasszonyt.

Hymen. Bertolino Sándor, megyei I. aljegyző kedves leányát, Gizellát, eljegyezte Raab Béla m. k. jószágigazgatósági számtiszt.

Állandó színházunk. A földmívelés-, ipar- és ke-reskedelemügyi ministerium beleegyezett a posta utcai kincstári raktár eladásába, mely az „Elefant” vendéglő és a posta-épület között nyúlik be, s melyet az állandó színház megvett telkének nagyobbitása végett a szín-ház-részvénytársaság az államtól megvásárolni szán-dékozik. A színház építése ennek folytán nem sokára megkezdhető lesz.

Ujvidék város főkapitányává egyhangulag Kam-ber György, hazafiás érzelmű szerb polgár választá-tott meg.

Baján kereskedelmi és iparkamarai képviselőkül megválasztattak rendes tagoknak: Weidinger Salamon és Frankenberger Ferenc; póttagoknak Beck Soma és Kazal János.

A husvét alkalmából kéjvonatok járnak Bécsbe. A plakátokat kiragasztják a vasutnái a kályha mellé, meg tán egy-két kocsmában. Ugy látszik nagyon jól megy az alföld-fiúmei vasut dolga, hogy nem látja szükségesnek és ildomosnak az ily közérdekű tudniva-lóknak lapok és falragaszok utján való kellő köztudo-másra juttatását.

Erdélyi Marietta Ujvidéken játszik Mindenesetre különös tünemény, hogy társulatának névjegyzékében az „Ujvidék” olyanokat is sorol föl, akik itt nálunk tényleg játszanak, pl. Németh.

Dr. Wolf és Gottlieb urak háza előtt szép zöld sövényeserje van kiültetve, hogy a nyár rekkenő me-legében eltikkadt szemnek kellemes oázisul szolgáljon. Ezt, mint követésre méltó példát, regisztráljuk.

Ujvidéken Szabó Ferenc vállalkozó a sétatéren forgóhintát (ringlis-pilt) állít.

Az apatini utca hosszában későn reggel (nyolckor) és kora délután (3—4 közt) mindig látni bolygó te-heneket. Ha már meg kell lenni annak a méltányta-lanságnak, hogy néhány tehéntartó gazda kedvéért az egész város rettegjen ép a jelzett órákban iskolába menő gyermekeinek biztonsága miatt: legalább szorit-tassék reá a pásztor arra, hogy a teheneket felügye-let nélkül szerte csatangolni ne engedje. M—ts.

Beküldetett. Sem nyáron, mikor kiszáradvák; sem őszkor, mikor télen át kifagyhatnának, nem tisztítják a mi velencecsufoló esatornánkat, hanem tavaszon, mi-kor már a folytonos esőzéstől a tavál belőlük kihányt törmelékföld beléjük újra visszaomlott s a kétes szá-raságu levegőnek hirtelen szikkasztásra képtelen ala-csony hófoka miatt vagy három napig úgy gőzölög, hogy megölné a felettük elrepülő fecskéket. ha azok

nem volnának elég okosak jó messzire kikerülni. Aki nek nem inge, ne vegye magára!

Hogy a szegény szolgálók is mulassanak, szóraznak néha, azt már csak azon szempontból se rosszalhatjuk, hogy a bakáknak jobb kedvük legyen katonáskodni. De figyelmeztetjük a rendőrséget, nézzen utána, milyen jellegű kocsmákba járnak; mert a nyilvános bűnbárlangokba való tánc című bejárás tapasztalatszerűleg mindennél biztosabb mérge a közérkölcéségnek. Erről a kérdéssel többlet nyilvánosan beszélni nem lehet, de nem is kell, mert biztosra vesszük, hogy legközelebb már a visszaélés beszüntetést konstatálhatjuk.

Ujvideken 300,000 frtos 24,000 frt évi hasznat hozó lakotanya építését a városi közgyűlés elvben elfogadta. Részletes terveket és a finanszírozást e hó végig egy hat tagú bizottság fog beadni.

Gyászhir. Dékits Ernő, katymári káplán, f. hó 24-én hajnalban 3 órakor jobb létre szenderült. Elhunytát szülőim kívül még számos rokonai, ismerősei és jóbarátai keseregik. Béke poraira!

Utócsinat minden sátoros ünnep előtt rendszeren fölsprik; köszönet érte! Meg nem öntözik ugyan, de ezt mentheti talán az, hogy az öntözés városszerte sokba kerül. Hanem már azt nehéz még a mi jóakaratunk mellett is igazolni, hogy a rakásra összekotort szemetet nem öntözik meg, hanem felét mindjárt föl rakás közben újra szétszórják és a zefir szeszélyére bízzák, mennyi jusson abból ki rendeltetése helyére, a személtérakó helyre. Mert most már ez is van.

Szabadkán Dr. Rádics Péter specialista fogorvos telepedett le.

Az újonozás alkalmával Topolyán kitört tüzvész elnyomását Nagy Péter m. kir. honv. hadnagy hősiességgel eszközölte. (Sajnálattunkat kell kifejeznünk, hogy e nagy magyar községben nem akadt mind ezidőig annyi jóbarát és ismerős közül egyetlen egyéniség, aki a „Bácska“ utján Topolya érdekében állónak találta volna, e megye közönségét az ottani viszonyok felől értesíteni.)

Tűr táborok Budapesten a Gazda-körben a Tisza áradásáról értekezvén, annak főokául a teljesen téves szabályozás mellett a kárpáti erdők eszélytelen kiirtását és hiányos befűtését idézte.

A bajai lövőkert husvét hétfőjén nyílt meg. Azon túl minden vasárnap rendszeren fog céllövészet tartatni. **Rabok megkegyelmezése.** A trónörökös esküvője alkalmából leendő királyi megkegyelmezésre a zombori kir. törvényszék kegyelmi tanácsa csak 5 rabot ajánlott.

Magyarosodás. Tauszig Dávid szabadkai lakos vezetékneve ezután Tószögi.

Smiciklas György egykori bácsi esperes, körösi gör. kath. püspök 66 éves korában meghalt.

Az óbecsei magyar gazdászati társulat és a hód-sághi kisedővő egyesület alapszabályai helybenhagyattak.

Az újvideki ipariskola a jövő tanévben az első osztályllyal megnyílik.

F. hó 23-án volt e lap szerkesztőjének esküvője Belt Katica kisasszonnyal. A szertartást Balassy István csanádi plébános vezegte. Násznagyok voltak a menyasszony részéről Pártos Gyula budapesti műépítész; a vőlegényéről Czedler János főkapitány.

A budapest-zimonyi vasúti tárgyalások technikai része már befejeztetett a vállalkozók és a közlekedési miniszterium közt. A pénzügyi rész szintén tisztába hozott, a jövedelmi adó fizetésének kérdése azonban még nem intéztetett el a pénzügyminiszteriumban, de Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter hazaérkezése után valószínűleg a kérdés is azonnal rendezhetőik a törvényjavaslat az ünnepi szünet után az első ülés valamelyikén a képviselőház elé terjesztetik.

A Tóth Kálmán-estélyen a táncban szeretetreméltón részt vettek: Jankovichné Szutsits Leona, Pilaszanovits Antalné, Császár Péterné (Topolyáról), Tűry Ferencné, Virághné Boreza, Scheibner Gyuláné és nővére, Lembergerné Erma, Cserba Ferencné, Rutter-schmidt Alajosné Tűry Mátyásné és Tűry Józsefné urnók, Ivanovics Anna, Joaovics Anna, Latinovits Hermin, Császár Leona, Gál nővérek, Radány nővérek, Sárkány Ilona, Lemberger nővérek, Kasal Blanka, Vojnick Ilona, Lederer Valéria és Müller Vilma kisasszonyok.

A zombori takarékpénztári hitelegylet ápril hó 28-án d. e. 10 órakor az intézet helyiségében közgyűlést tart.

Interpellatio főt. Fehér Gyula apát-plébános és rom. kath. iskolaszéki elnök urhoz. Mult 1880 ik évi december közepén panasz tétetett az elnökségnek egyik fitanítónak iszüksége és durva bánásmóda miatt. Biztosra vettük, mikor apát, ur lett az iskolaszék elnöke, hogy ezental az ügyek ott sürgősen és pártatlanul fognak elintéztetni; de midőn egy panaszra jó négy hónap mulva sem érik zik orvoslát, sőt még válasz sem: kérdjük egész tisztelettel, érvénykedik-e még most is az iskolaszék kebelében az a régi hagyományos szokás-mondás: „Eb fél, kutya fél, míg az ipam, napam él.“

Valasztási mozgalmak. Miletics és Polit a választási mozgalnak s teendők megbeszélése céljából folyó hó 17-re Ujvidekre a szerb ajku nép előkelőit, képviselőit tanácskozáásra hívták meg. A tanácskozás meg is tartott dr. Polit Mihály elnöklété alatt az „Erzsébet“ szálló nagytermében. Jegyzők valának Gosztovics ügyvéd és Dimitrievics Misa újvideki városi tanácsnok. Elnöklő Polit indítványára az összegyűlteket, száma 140, elmentek Miletics lakására s ünnepélyesen a terembe kísérték, hol zsvivo kiáltásokkal üdvözölték. A zaj lecsillapultával Polit felhívja „a szerb nemzet“ megjelent képviselőit, hogy a közlő képviselői választások alkalmából fejtsenek ki élénk tevékenységet s befolyásukkal hassanak oda, hogy csak oly képviselő választassék meg, ki az ismert s hírhedt „beszkereki programot“ vallja s ki az országgyűlésen a magyar kormány ellen szavaz. Polit beszédében hivatkozott a szászok és románok élénk működésére s ezeket követendő példakul állítja föl. E beszéd után a föntemlítt Dimitrievics Misa négy pontból álló indítványt terjesztett elő: 1. Mondja ki a gyűlés, hogy a szerb nemzetiségű képviselők a mult országgyűlésen a beszkereki program alapján működtek; 2. működésükért köszönetet szavazzunk nekik; 3. eskák a beszkereki programot követőkre szavazzanak jövőre is a szerbek és 4. hogy a beszkereki programot teljesen helyeslik és annak egyes pontjai most ne képezzék a vita tárgyát. Erre egy ismeretlen fiatal ember, körül később kiünt, hogy a bécsi szerb ifjak küldötte és hogy Tomicsnak hívják, fölkel s körülbelül a következőket mondá: „Szegyeljétek magatokat, hogy a beszkereki programot a magyarok miatt nem meritek tárgyalni. Uj pontokat kell bele fölvenni, melyek a szegény, éhes, meztelen nép sorsának javítását céloznák. Ti lármáztok, de a szegény szerb nép érdekében mitsem tesztek.“ E beszéd érdekes intermezzót képeztet. A jelenlevő szerb parasztoznak, mert ilyeket is meghívtak, nagyon tetszett a beszéd, de ekkor dübölt lángolva fölkel Miletics s azt mondá Tomicsnak: „Maga szocialista, ismerje el a beszkereki programot, vagy ha nem tetszik, — menjen ki.“ Ez használt és Dimitrievics indítványa elfogadtatott. Ezután egy bizottságot állítottak, melynek célja a beszkereki program és képviselői választások érdekében agitálni. A bizottság élén Miletics és Polit áll; tagjainak száma 10. P. H.

Zimmermann Károly orvosnövendék, e munkás és jeles képzettségű ifju, a pártatlan barát, folyó hó 22-én élte 24-ik évében, helyben szülői házában jobb létre szenderült. Temetése folyó hó 23-án délután volt. Az elhunytat vigasztalhatlan szülői és testvéreim kívül számos barát kesergi. Nyugodjék békében a korán elhunyt ifju.

Megeji: régészeti. Uhor József hegyesi lakos, egy a boszniai hadjárat alkalmával vissza nem tért fuvaros, 1881. évi március 3-án körözöttik.

A szántovai szolgabíróság Baján. A minap a bonyhádi szolgabíróság az I. felső járás szolgabírájához átiratot intézett a következő címmel: „A szántovai járás tekintetes szolgabírájának Baján.“

Folyó hó 18-án vezette otárhoz Bittermann Károly bikityi segédjegyző Karsay Ida urkölyget Borsódon. Koszoruleány volt: Filóp Gizella k a vőfélyek: Bittermann Sándor hadnagy és Törk Adolf.

Képviselőink figyelmébe. Nagyon megféleme a tiszamante érdekeinek, aki indítványozná, hogy a szabályozótársulatok, melyek a nélkül, hogy a szabályozási munkálatokkal, mint egész el törődnek, csak saját érdekeiket — gyakran még azokat sem — szolgálják, melyek évenként milliókat elszabályoznak, töltéseket építenek, melyeket az árviz évenként megsemmisít; a szabályozó társulatok, melyek területükön korlátlanul intézkedhetnek, mely jogukkal mások kárára g akran visszaélnek: ezen társulatok feloszlatandók és az egész szabályozás az államhatalomra ruháztatassék, mely általános és egyöntetű szabályozást tervet állapítson meg és végig keresszül saját közönségi által.

Ó-Morovica Erzsényesi társulata 9-én Delila, 10-én A píros bugyelláris, 12-én Sárga eskik e darabokat szép részvét mellett adta elő. Legkiválóbb tagokul a nálunk is előnyösen ismert Szigethi-párt újságolják. De ezek 20-án onnét eltávoznak Zala-Eger-szegre.

Baján Berényi Dániel apáttá való beiktatása ünnepére igen szép ódak készülték.

Almási báró Rudics József termeiben mult kedd fényes estély volt, melynek legfényesebb vonása mégis a háziur magyaros vendégszeretében kulminált.

A Gromon-féle esőd feloldatott.

Cservenkán egy 18-iki keletű sürgöny szerint Karl Bálint ottani jegyzőt felléptették a hód-sághi kerület országos képviselőjelöltjéül. (Utólag azt hallottuk, hogy visszalep. Szerk.)

1881. Ismét kidölt egy a csatasorból, a küzdve munkálkodók sorából, a tanügyi lelkes bajnokai, a nemzet első napszámomai jeleseinék úgy is gyér létszámából. Knezewich Tamás, Zomborban több mint két évtized óta szelence-külvárosi buzgó tanító, f. é. ápril hó 23-án d. u. 3 órakor, keresztényi önmegadással szenvedett hosszas betegeskedés után a holtak szent-ségeivel ellátva 50 éves korában — fájdalom! elég korán — lelélt visszaadta Teremtőjének.

Ernyedetlen serénységével csakis példány-szerű szerénysége vetekedett, mely soha sem engedé a hivatalbeli kötelemnek utolsó izzig lelkiismeretesen pontos betöltése szülte eredmények révén a fel-tünési viszketegyet lelkéhez ferközhetni, megnyugtatótt öntudatában kereste és találta ő fel lelkes fáradozásának egyedül méltó jutalmát.

Neve nem forgott tehát közszájon, de él s élni fog az nagyszámú halás tanítványainak szívében mindenha, míg csak az általa nevelt nemzedék elég terebélyes fájának utolsó szál gyökere is ki nem vész az élet földjéből. S az ily ösztöne hála bizonynyal a leg-szebb emlék, mit e földön ember adhat s nyerhet. „Monumentum aere perennius.“

Helyesen vallásos és hazafias irány volt a vezér-szövétnék, melynek világánál a nevelve tanítás s tanítva nevelés szövevényeit utján tanítványait kalauzolta. Önzetlen hazafiaságának minden szóvirágnál éke-sőbb bizonyítéka, hogy ő már a 60-as évek elején, midőn eziránt alkotmányos törvényeink még nem intéz-kezték, ilir nyelvű tanítványait a magyar nyelv ele-meibe lankadást nem ismerő szorgalommal s kiváló előszeretettel bevezetni iparkodott.

Mint kartárs és jóbarátról pedig elég annyit mon-danom: kartársainak osztatlan tisztelete és szeretete környezte életében, osztatlan részvéte kísérte sirjába. Koporsójára, melyet nagy sokaság állt körül, gyö-nyűró koszorút tettek gyászoló kartársai, széles szal-ajpán e felirattal: „A zombori tanítói testület a felejthetlen kartársnak.“

Legyen oly könnyű felette a hant s nyugalma oly édes, amily nehéz és fáradságteljes volt élete. Isten legyen örök jutalma . . .

Bács-Bodrogh megye területén a következő m. k. esendősi állomások rendszeresítették: Zombor (alant-as tisztelet), Apatin, Bezdán, Szántova, Sztanisics, Baja, Almás, Bajmok, Topolya, Ó-Becse, Kula, Ó-Szi-vac, Hód-ságh, Bács, Uj-Palánka, Ó-Futtak, Temerin, Petrovác, Ujvidek, Zsalya, Títel gyűgyállomások-Jankovác, Szabadka, Csantavér, Zenta, Ada, Iovasal. lomások.

Čvegy Malyné szül. Lippay Albertina élete 45-ik évében ápril 20-án Zomborban elhunyt.

Ó-Becse, apr. 18. (Felad. 1 óra 30 p.) Ma éjjel az első öblözet töltése is átszakadt a nélkül, hogy meintség lehetséges volt. Vízáthatolás, mitől a töltés-építési egylet félt, nem következett be; minden szük-séges védelmi intézkedés meg volt téve.

Kiválólag érdekl meggyenket, hogy a kivándorlási ügy körül tapasztalt számos visszaélés orvoslása végett a belügyminiszter már el is készítette a „kivándorlási ügynökségekről“ szóló törvényjavaslatot s az való-szerűleg még ezen ülészak alatt fog a képviselőház elé terjesztetni.

Beküldetett Dr. Ernst „Önségely“ című munkája, mely a nemi élet titkait és veszélyeit népszerű-értelmességgel és lehetőleg illedelmes hangon tárgyalja. Tekintettel arra, hogy az ilyféle bajok rendszeren tudat-lanság folytán harapódnak el életveszélyessékké: nem tudjuk e munkát a felnőtt ifjuság komoly figyelmébe eléggé ajánlani. A 17-ik javított kiadás kapható 1 frt beküldése mellett bérmentesen Schön Adolf könyvke-reskedésében Zomborban.

Dr. Poppovics István, Bécsben jelesül kiképzett fiatal orvos, megyénk districtusi fia, május 1-től kezdve Zomborban telepszik meg és az orvosi gyakorlatot ugyanitt megkezdi.

Béreg környékén ismert volt közkezdességű Stré-belly János Dantova, S-ántova és Béreg községek veterán orvosa és az 1849. évi szabadság harcosa — Kossuth elveinek tántorítlan hű barátja folyók 14-én 73 éves agkorában elhunyt. Temetése ápril 16-án d. u. 3 órakor történt, három községbeli elöljárók vitték hült temetőt, díszruhába öltözött és kivont karddal kísérték a megyei csendőrök. A számos jelen volt tisztviselő és számos barátjai keseregve megkönyvezték az elhunytat. Életében felette takarékos volt, de an-nál bőkezübb volt a szegények irányában, mit magá-tól elvont, azt a szegény betegekre pazarolta, — mi abból is kitünt, hogy összes vagyonából 500 frtot ha-gyott a szántovai iskolából kikerülő és látin osz-tályt végzendő növendékek részére, a többi vagyonát pedig az orvosi létesítendő nyugdíj alapra. B—cs.

Sztipits Kristóf Szabadka város alkaptányja f. hó 23-án életének 67-ik évében szélhadás következtében elhunyt. Béke poraira!

Helyreigazítás. Wundszám Sándorné nem 300 frt, hanem 500 frt nyugdíjat élvez a jegyzői alapból.

Jótekonyság. Bende József, Ujvidek városának bőkezü apát-plébános, mint nekünk hitelesen beszél-ték, az ottani pernyavai r. k. tanító évi fizetéséhez 50 fittal állandóan hozzájárul. „Nem dicserünk!“

Az alsóbaranya-bácsi ref. egyházmegye f. hó 21-én tartotta közgyűlését a megyeház nagytermében, melyet e célra a megyei alispán szokásos előzetkenység-gel átengedett. Bácsmegyéből jelen voltak Gaal Péter gondnok, Kármán Pál főesperes, mint előnök és a következő lelkészek és egyház képviselők: Széles Áron Baja, Kulesár Sándor Ujvidek, Kern Péter Cservenka, Szilágy János, Lódi Gáspár Feketehegy, Benedek Ede, Lódi József, Ó-Morovica, Eri Ferenc, Horváth Antal Pacsér, Venetianer Sándor, Müller György Uj-Sóvé, Tiefenthäler Fülöp Ó Szivac, Belák Imre, Eiman Ká-rolly Uj-Szivac, Kármán József Uj-Verbász, Schikk Mátyás Kula, Schenkenberger Ede Torza, Keményffy Pál és Tóth József Ujvidek. Egyik főbb pontja volt a gyűlésnek Kulesár újvideki lelkész memoranduma a nazarénusok törvénytelen, rendezetlen állapotairól. Ezt megjegyzéseinkkel kísérve egész terjedelmében fogjuk közölni. Érdekes elvi kérdés volt a következő. Az új-vidéki hivatalnokok, támaszkodva egy miasteri ren-deletre, magukat a hitközségi adófizetése alól mente-seknek érezték és állandóan ki is vonták. A közgyű-lés hivatkozva az 1791-iki 23 ik t. cikkre, mely szü-rint: „A reformatus egyház önkormányzatát önmeg-adóztatás által teszi lehetővé“ — kimondotta, hogy miután a vallás kötelezőbe tartozó hivatalnok is él-vezi az autonómia előnyeit, annak terheiben is kell osztozkodnia. Az is érdekes mozzanat volt, hogy a tanügyi statistika pontatlan vezetőről minden hibáért 5 frt bírság szabott ki, mi igen szép ügybuzgalom-ról tanuskodik. Zombor 97 léleknek ref. hívei ószivaci főkegyháza alakultak. Megemlíjük végül, hogy Tor-dúnce, szegény szlavonai szerb ajku ref. hitköz-ség, mint egyetlen kerek e világon, nehogy elhorvá-tosodjék a közös iskola utján, a tractus jóakaratu pártolásába ajánlatott; ugy a többi 4 szlavonai de magyar ajku hitközség is, melyekből már csak 3 tudja iskoláit felekezetiileg föntartani. A gyűlés d. u. 3 óráig eltartott Utána Szabácsynál igen izletes és számos felköszöntővel füzerezett közbeid volt. A jövő évi közgyűlés Baján t. tartatik.

A levelezőlapok. A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszter a következő rendeletet bocsátotta ki: a használhatlanná vált válaszos levelezőlapok kicse-reléseért az esetben, ha a törzs- és válaszlapp még összefügg, egy kettős lap kiszolgáltatása mellett egy krajcár szedetik. Ha azonban a törzs- és válaszlapp egymástól elválasztva vagy közülök csak egyik lap mutatattik be kicserélés végett, minden egyes lap ki-cseréléseért egy közönséges levelezőlap kiszolgáltatása mellett, 1 kr. szedetik. Az ilyen elrontott levelező la-pokra netán felragasztott levéljegyek, a kicserélés al-kalmával figyelembe nem vétetnek. Magától értődik, hogy más, mint a magyar postaigazgatás által kiadott levelezőlapok egyáltalán nem cserélhetnek ki.

Szeged-újvideki vasút. A kormánynak még az 1871-évből előmunkálati tervek lettek betervezve a Szeged (Horgos)-újvideki vasutvonal építésének engedélyése végett. Az ügy legújabb időkig a közlekedési miniszte-rium levéltárában hevert elintézetlenül. Ez érdekelt konzorciumnak sikerült most egy tekintélyes angol vállalkozó házzal megállapodást kötni, mely szerint ugy a finanszírozás, mint az építés az angol vállal-kozó által eszközöltetk. Három ötödörészét az építési tőkének az angol ház minden kamatbiztosítás nélkül szerzi be; két ötödörészre az építési tőkének az érdekelt határos közönség részéről lesz előállítandó. A kormány, mint hírlik, egyelőre csak Ó-Becseig hajlandó az en-gedélyt megadni, e módosításba az angol vállalkozó beleegyezett. Mint értesülünk, az előmunkálatok any-nyira haladtak, hogy ezen ügynek részletes tárgya-lása az engedélyezéshez a kormány kebelében leg-közelebb meg fog indulni.

IV
Egyes
létezi
gábor
magyell
gásolt
tálták
To
hogy a
záró ár
tassék
hogy a
ezen,
gyes
nem fo
Ez
a közle
nan az
tetett ki
kir. főm
tanácsos
ber Gy
gyét pe
Szász J
E
piros-fut
rétbe le
kifogás
cresszel
A
hatóság
tező j
gedi a
postai
város
János es
lomása
város ki
K
szács-
zet ó
folyna
vicska
XI. t. c.
utgátat
cot 4-
nak véle
Egy
lason a
termész
átersz
t a t o t
Ujvi
főmérnök
ván föl,
csárdai
tétele m
főmérnök
mert él.
Ez
telesített
Ez
Ké
ha egy
let, eg
talan
egy má
tagad
A
figyelmez